

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIRE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44103
VOL. LXXV LAPKRITIS - NOVEMBER 8, 1990 Nr. 42

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Situacija nauja

Giesmės liko tos pačios

Vytautas Meškauskas

Lietuvai atgimus emigrantų veiksniai galėtų dalį kredito už tai pasisavinti ir rankas suėmę pašokti ratelį ar ką nors panašaus. Gera proga tam galėjo būti Lietuviškų Studijų Savaitė Šveicarijoje. Deja, ten Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas V.J. Bieliauskas, vietoje džiaugsmo užtraukė seną giesmę apie laidotuves.

"VLIKas, mano nuomone, yra atsiekęs kai kurių gerų rezultatų praeityje, ir už tat jam tektų padėkoti. Bet dabar VLIKui reiktų užsidaryti, surinktus pinigus pervadant 'Pagalbos Lietuvai' fondui, kad jie būtų naudojami Lietuvos Respublikos reikalam."

Ar iš tokio suformulavimo neatrodo, kad tie pinigai daugiausiai rūpi? Bet ir prileidus, kad pirmininkas yra ir kitais reikalais susidomėjęs, kyla klausimas, kodėl jis pats nepasižiūrėjo į veidrodį? Juk ir jo Pasaulio Lietuvių bendruomenės valdyba tėra tik vaiduokliška organizacija, į kurią tikėti gali tik tvirtai užsimerkęs. Pagal bendruomeninkų svaichiojimus toji valdyba yra aukščiausias lietuvių organas, kuriam priklauso ir Lietuvos gyventojai: Situacijai pasikeitus pasaulinė valdyba turėtų tyliai išsikirstyti, nes faktinai visą jos darbą atlieka atskirų kraštų bendruomenės. Juk tokiam Washingtone ar Kanados Ottawoje didesnę balsą gali turėti tų kraštų piliečiai ar jų organizacijos negu kažkokia parptautinė lietuvių bendruomenė. Bendrai veiklai suderinti užtenka susitarti telefonu.

Toje paskaitoje, iš kurios aukščiau citavome, Bieliauskas save pristato kaip Bendruomenės pradininką. Girdi, jis jau 1945 m. pasisakė prieš VLIKo vadovavimą ir siūlęs, kad išeivija organizuotusi kultūriniais – tautiniais, o ne politiniais pagrindais.

"Po šio straipsnio paskelbimo mane pasiūkė VLIKo pirmininkas prel. M. Krupavičius į Reutlingeną, kur jis mano idėjas sukritikavo, pasmerkė, o mane išvadino 'pienburniu'".

Kartais pirmas išpūdis

tikresnis. Nors jis daugiau su Krupavičium nekalbėjęs, vėliau pralotas Bendruomenės idėjai pritaręs. Kodėl jis atsisakė savo sveiko politiko instinkto, paskaitininkas nepaiškino. Gal jam patiko argumentas, kad ir vardus pakeitus 'sendraugiai' vistiek liks valdžioje.

Apie praeitį palikime ginčytis istorikams. Naujos situacijos įrodymui APŽVALGOJE platėjau atpasakojame svetimų stebėtojų pažiūras. Jei anksčiau Lietuvos suverenumo pageidavimai buvo laikomi grėsme Gorbačioviui, dabar N.Y. Times Rosenthalis reikalauja ne gelbėti laivą, kuris vis tiek skęsta, bet jo keleivius. Praktiškai tai reiškia, kad negalima galvoti apie kokios nors didelės paskolos suteikimą visai Sovietijai, bet tik humanitarinę ir iš dalies ūkinę paramą jos atskiram dalim, kurios reikalauja sau suverenumo.

Padėtis taip susikomplicavo, kad pvz. Moldavijoje suverenumo reikalauja 1940 prie jos prijungtos buv. Ukrainos apylinkės. Būdinga, kad jos nereikalauja grįžimo prie tarybinės Ukrainos. Ar ne panašius planus KGB turėjo ir Lietuvai Vilniaus krašte?

Žodžiu, apsižiūrėta, kad verta palaikyti kontaktus ir eventualiai padėti atskiram respublikom. Tai sudaro geresnes sąlygas ir separatinei išeivijos veiklai.

Reikia konstatuoti, kad
(Nukelta į 2 psl.)

Atidarant Vliko seimą Clevelande, lapkričio 3 d. kalba Lietuvos Aukščiausios Tarybos atstovė Nijolė Ambrazaitytė. Prie stalo sėdi prezidentas: J. Ardys, T. Blinstrubas, pirm. A. Mažeika, V. Vebraitė ir A. Venskus.

Vliko seimas Clevelande

Dr. Antanas Butkus

Po devynerių metų pertraukos, š.m. lapkričio 2-4 d.d. Vliko Seimas vėl susirinko posėdžiauti Clevelande. Šį kartą suvažiavo 39 atstovai iš 14 grupių. Viena iš jų, nors pakartotinai prašyta, atstovų neatsiuntė. Seimo posėdžiai vyko Quality Inn motelyje, o išvakarinis pabendravimas ir iškilminga vakarienė Clevelando Lietuvių namuose.

Seimą organizavo Vliko viceprez. Vytauto Jokūbaičio sukviestas rengimo komitetas iš 25 asmenų (taip programoje atspausdinta), nors keletas iš jų Seime nesimatė. Rengimo komitetas darbą atliko gerai ir su clevelandiečiams lietuviams būdingu vaišingumu svečius sutiko, labai gerai priėmė.

Penktadienio vakaras buvo skirtas pasivaišinimui, suipažinimui ir atviroms diskusijoms dėl Vliko veiklos.

Po gero pasivaišinimo Juozas Ardys rengimo k-to vardu pasakė gerai paruoštą įžanginę kalbą ir po VLIKo pirm. dr. K. Bobelio pasveikinimo, IV pakartotinai kvietė seimo narius ir šiame pobūvyje dalyvavusius kviestinius svečius atvirai išsikalbėti apie praėjusių metų Vliko veiklą ir galimas problemas. Kalbėti daug savanorių neatsirado, išskyrus vieną kitą komplimentą Vliko pirmininko adresu už jo kelionę Lietuvon, nors privačiai buvo šnabždėta, kad jis ten per daug artimai bičiuliavosi su partiečiais...

Šeštadienio rytą įvyko pirmasis seimo posėdis. Po atidarymo kalbą ir kun. Gedimino Kijausko, S.J. invocacijos, buvo sudarytas seimo prezidiumas (pirm. A. Mažeika iš Los Angeles), sudarytos Mandatų ir Rezoliucijų komisijos, sekė žodžiu ir raštu sveikinimai. Jų bu-

vo gana daug, kas užėmė gerokai laiko.

Vliko Tarybos pirm. Jonas Jurkūnas pranešė apie Tarybos veiklą praėjusių metų laikotarpyje, o Vliko valdybos pirm. dr. Kazys Bobelis ilgoje kalboje nupaskojo apie Vliko veiklą ir savo kelionę į Lietuvą. Ten buvo susitikęs su Aukščiausiosios Tarybos pirmininku Vytautu Landsbergiu, AT nariais ir padarė AT pranešimą apie Vliko veiklą ir jo daromas pastangas Lietuvos pagalbos klausimu. Dr. Bobelis taip pat išsamiai kalbėjosi su Lietuvos premjere K. Prunskiene ir jos pavaduotoju A. Brazausku bei kitais vyriausybės nariais. Šalia to, dr. Bobelis kalbėjo per Lietuvos TV ir davė interviu daugeliui Lietuvos laikraščių. Jo paties žodžiais tariant, išvyka į Lietuvą buvo abipusiai labai naudinga – nežiūrint į tai, kad grįžus jis gavo keletą priekaištų lietuvių spaudoje.

Seimo atstovams pritarus, posėdis buvo pratęstas ir išklausyti Tautos fondo tarybos pirm. Jurgio Valaičio ir Valdybos pirm. Juozo Giedraičio pranešimai, kurie buvo labai dalykiški. Pateikta praėjusių 9 mėnesių pajamų ir išlaidų apyskaita, iš kurios paaiškėjo, kad ižde liko 257,145 dol. perteklius o dabartinį balansą sudaro 2,147,941 dol. Iš palikimų šiais metais gauta \$371,578. Tai pati didžiausia pajamų išlaidų pozicija. Tautos Fondas yra inkorporuotas New York valstijoje, su valdžios prižiūrima atskaitomybe.

(Nukelta į 3 psl.)

Dalis Vliko seimo atstovų ir valdybos narių klausosi pranešimų.

V. Bacevičiaus nuotr.

SAVAITINĖ POLITIJOS Apžvalga

Sovietijos laivui skęstant reikia gelbėti ne jį, bet keleivius.

- Tai įsigalėjusi pažiūra.

Dar palyginti neseniai buvo galvojama, kad Gorbačiovo išsilaikymas valdžioje svarbesnis už atskirų tautų likimą Sovietijoje. Geruoju ar bloguoju, sąmoningai ar ne – jis pasuko į didesnės laisvės kelią. Už tat jis vertas pagarbos ir padėkos. Kiek naudos gali visam pasauliui atnešti vien tik ginclavimosi sumažinimas!

Šiuo metu toji paplitusi pažiūra greitai keičiasi. Ne labai gražu konstatuoti, bet dabar jau nebijoma, kad Gorbačioviui pasišalinus iš politinės scenos, jo vieton ateis vėl bolševizmas. Jei taip, jis jau nėra taip vertingas.

Temperamentingas N.Y. TIMES kolumnistas A. M. Rosenthalis teigia, kad Sovietijos laivas jau skęsta, bet ką tai reiškia nedaugelis pagalvojo. Lygiai kaip niekam neatėjo noras, jei nieko kito padaryti negalima, gelbėti tame laive esančius keleivius.

Nuo bolševikų revoliucijos pradžios visokie kremliogistai – akademikai, ekonomistai, žurnalistai, visokios rūšies sovietų ekspertai – teigė, kad komunistinis laivas negali paskęsti. Buvo žinomų žmonių teigiama, kad sovietų ekonomija yra nesunaikinama, nes visi joje dirba, o antra Sovietija esanti išsprendusi tautybių problemą.

Tokiu būdu iš tikro buvo du komunistiniai pasauliai. Vienas realus, jo vadų sukurtas, ir antras Vakarų intelektualų, žurnalistų, politikų ir

diplomatų (nors ne visų) išvaizduotas. Milijonai žmonių Vakaruose tam fantazijos produktui patikėjo.

Dabar tačiau Rosenthalui atrodo, kad tas peršamas vaizdas, kaip ir tikrasis bolševikų pasaulis, sugriuvo. Gorbačiovo susitarimai Madridė ir Paryžiuje nėra realūs. Rusijos respublikos parlamentų delegacija, besilankydama Amerikoje, tai aiškiai pasakė, bet visi nudavė to negirdį.

Niekas nežino, kas pakeis komunizmą, atskiros tarp savęs susitarusios tautos ar jų bendrija, taikos ar karo keliu, pasirinks laisvę ar sugrąžins prievartą.

Lankytojai iš Sovietijos išpėja paruošti pagalbą maistu, bet ne per seną kelią – per sovietų įstaigas, nes ten jis pražus ar bus panaudotas kariuomenės maitinimui.

Vakarai ištiesus dešimtmečius nenorėjo kelti tautų pavergimo Sovietijoje, bijodami sunervinti Maskvą. NET DAR PEREITAIŠ METAIS JAV SULAUŽĖ SAVO PUSĖS ŠIMTMEČIO PAŽADĄ REMTI BALTIJOS VALSTYBIŲ NEPRIKLAUSOMYBĘ teigia pažodžiui Rosenthalis.

Dabar jau yra mūsų intereso – rašo jis toliau – ieškoti kontaktų su žmonėmis ir organizacijom Rusijoje, Ukrainoje, Baltijos valstybėse, Gruzijoje ir Armėnijoje. Nustatyti kas jų dirba demokratinės ateities naudai.

Negalint padėti skęstam laivui, reikia galvoti apie pagalbą keleiviams, o ne kapitoniui su jo išsigandusiais karininkais.

Daug ramesnis londonškis THE ECONOMIST taip pat išpėja, kad pasaulis greitai turės pajusti sovietų vidaus neramumų pasėkas tokiomis būdais, kuriuos iki šiol buvo sunku įsivaizduoti.

Jei kol kas ir buvo koks ryšis tarp sovietų sunkumų ir jų užsienio politikos – jis buvo nepavojingas. Ekonominis silpnumas neleido ginclavimosi lenktynių. Jei karo gresmė iš jų pusės sumažėjo, tai nereiškia, kad Sovietijos įvykiai neturės įtakos išoriniam pasauliui. Sovietijoje viskas – transportas, energijos ir produkcijos sistemos, o paskutiniu laiku ir administracinė tvarka – suiro. Gorbačiovas turi teisę leisti dekretus, bet jų mažai kas paisy.

Pirmiausiai reikia laukti milžiniškos emigrantų bangos. Bent du milijonai norė-

tų išvažiuoti iš Sovietijos, jei tik galėtų. Vakarų vyriausybės, kurios dešimtmečius reikalavo laisvos emigracijos, dabar visai nesidžiaugia proga padidinti savo gyventojų skaičių.

Antra, skubiai reikės gelbėti Rytų Europos valstybes, kurių ūkis rėmėsi prekyba su sovietais. Sovietai jau dabar sumažino naftos pristatymą visu trečdaliu. Krizė Persijos įlankoje situaciją dar daugiau pasunkino. Vokietija yra užsiėmusi Rytų Vokietijos suviršinimu. Pagalbos prašosi ne tik jos buvę satelitai, bet ir pati Sovietija.

Trečia, kyla klausimas kaip padėti? Gorbačiovas prašo vis didesnių sumų, nors Vokietija jam pažadėjo 12 bilijonų dolerių. Kyla klausimas ne tik ar padėti, bet ir kaip. Juk remtis sistema, kuri griūva, nėra prasmės, verčiau siųsti pagalbą atskirom respublikom, kur būtų galima sekti pagalbos panaudojimą. Niekas neturėtų ko nors siųsti, neišsuderę teisės matyti, ką su jo pagalba daroma.

Ketvirta, ir tai kelia labai delikatus klausimą, kaip išlaikyti balansą tarp Gorbačiovo ir respublikų. GINČE DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS VAKARAI BUVO LOJALŪS GORBAČIOVUI. VOKIETIJAI SUSIJUNGUS, PASITEISINIMAS, KODĖL REIKIA PALAIKYTI GORBAČIOVĄ, NETEKO VERTĖS. – Konstatuoja ECONOMIST.

Šiaip ar taip, nepaisant to, kiek respublikų liks Sovietiją pakeitusioje unijoje, Rusija vis tiek dar liks didelė šalis ir didelė karinė pajėga.

...

Tas pats savaitraštis paskelbė savo Maskvos korespondento John Parker 22 psl. Sovietų Sąjungos apžvalgą (Survey), kurioje jis vis dėlto priešingai Rosenthalui, vis dar laiko galimu, kad Sovietijoje bus įvesta, Kinijos pavyzdžiu, tvirta tvarka.

Jei susidarytų buv. komunistų ir į demokratiją tikinčių kitų partijų koalicija, ji galėtų sudaryti centro valdžią, tačiau, bendrai imant, perestroika išvadavo iš prispaudos ir įvairias kitas jėgas. Ne vienas garbingas žmogus negali teikti žinąs, kas bus toliau. Jei Gorbačiovas negalėtų sutarti su reformų norinčiais dėl ūkinės pertvarkos, rezultatą nesunku įspėti. Centro autoritetas kris, vietinė valdžia stengsis užgrobti viso rajono kontro-

■ Iš kitos pusės

Vincą Trumpą visados laikiau labai blaiviu autorium, tvirtai stovinčiu ant solidžių pamatų. Kaip viskas šiame pasaulyje, tas mano tikėjimas susvyravo perskaičius jo skiltį: "i r t a i p, i r n e", AKIRAČIŲ 8 Nr. Ten jis visai pamatuotai pasipriešina Kauno Kunigų seminarijos dvasios vado teigimui, kad be partizanų nebūtų Lietuvos. Juk daugelis šiandien siekiančių savo valstybės tautų neturėjo partizaninių kovų.

Keistokai man tačiau skamba Trumpos teigimas, kad apie Lietuvos partizanus mes daugiau žinome ir kad jie buvo veiklesni už Latvijos ir Estijos laisvės kovotojus dėl mūsų istorijos, nes ji esant kiekvieno patriotizmo mokykla:

"Nei latviai, nei estai niekada nesilygiavo su rusų tauta. Mes tuo tarpu, net per kelis šimtmečius, ne tik lygiavomės, bet kartais net stovėjome aukščiau, kai Maskva tebebuvo ne labai didelė kunigaikštystė, o ypač kai jos valdovai turėjo nešti mongolų jungą ir mokėti Aukso ordai duoklę."

Kitaip sakant, ginklu rusams priešintis skatino A. Šapokos istorija. Kadangi sunku patikėti, kad ją dar kas nors skaitė prieš išeidamas į mišką, daugiau reali galimybė yra tokia, jog jau lietuvių kraujuje glūdi neapykanta rusams.

Platesnius horizontus tuo klausimu atskleidžia Tom Bower knyga THE RED WEB, iš kurios ištraukas DIRVA paskelbė joms vos pasirodžius londoniškiame TIMES. Užsienio žvalgybom, negalinčioms gauti žinių iš hermetiškai užsidarančios Sovietijos, susidomėjus partizanine veikla visose trijose Pabaltės valstybėse, emigrantų veiksniai staiga patys pasijuto vertingi. Jų interesas buvo visą veiklą išpūsti, nuduodant esant tokios veiklos vadais. Juk dėl to suskilo mūsų veiksniai. Viena politinė grupė net pradėjo vaizduotis savo Lietuvoje likusio fronto bičiuliais.

Savaime suprantama, kad tuo tikru ar tik įsivaizduotu patriotiniu kapitalu nori pasinaudoti ir bičiulių bičiuliai, draugai ar pažįstami. Tragiškas momentas šioje byloje yra tas, kad vis dėlto toje kovoje dėl kraujo šauksmo, jei patikėti Trumpą, ar kitais daugiau žemiškais motyvais ar net visai be jų, žuvo daugiau žmonių negu reikėjo. (vm)

lė, ir atgimusi autokratija su- toms geresnio gyvenimo vil-
naikins ateinančioms kar- tį

1990 M. KELIONĖS NEW YORKAS – RYGA

Ten ir atgal \$795 (tik už kėlionę lėktuvu), Skrydžiai tiesiai į Rygą iš JFK per Helsinkį. Oro linija — FINNAIR. Skrydžiai kiekvieną trečiadienį ir šeštadienį. Specialios kainos nuo 1990 spalio 1 iki 1991 kovo 31. \$16. "U.S. taxes" nepriskaičiuota.

KELEIVIAM SU IŠKVIETIMAIŠ

Baltic Tours siūlo specialias lėktuvo kainas keleiviams, vykstantiems su asmeniškais išskvietimais. Kvietėjas jus pasitiks Rygoje. Jei reikės parūpinsime transportaciją.

LANKANTIS LIETUVOJE

Už žemas kainas galite apsistoti Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos viešbučiuose vienai arba dviem savaitėm.

HELSINKIS

Grįžtant, oro linijų kelias reikalauja vieną naktį praleisti Helsinkyje. Susisiekimas, pusryčiai, apgyvendinimas — keturių žvaigždžių Vaakuna viešbutyje, \$75 asmeniui dviese viename kambaryje. Atskiras kambarys \$109.

KELIONĖS SU PALYDOVAIS

ŠV. KALĖDOS IR NAUJI METAI LIETUVOJE
15 dienų kėlionė. 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje, Finnair linija
Kėlionė Nr. 1225 gruodžio 22 — sausio 5, 1991
\$1,799.00 iš Bostono ir New Yorko
\$1,999.00 iš Chicago

NAUJI METAI LIETUVOJE — 15 dienų kėlionė
12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. Finnair linija
Kėlionė Nr. 1280 gruodžio 29 — sausio 12, 1991
\$1,799.00 iš Bostono ir New Yorko
\$1,999.00 iš Chicago

Smulkesnėms informacijoms ir brošiūrai kreipkitės adresu:

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA, 02164
Tel. 617 965 - 8080 Fax 617 332 - 7781

Situacija nauja...

(Atkelta iš 1 psl.)

permainos Lietuvoje ištiko 'veiksnius' netikėtai ir jie nesusigaudė, ką galėtų padaryti. Privati, o ne kokia mūsų globalinių institucijų iniciatyva padėjo K. Prunskienei į Lietuvą atkreipti amerikiečių dėmesį. Taip pat priimti ir paremti atskirus veikėjus, organizuoti vaistų ir kitokias siuntas. Iš viso likimo ironija panorėjo, kad dabar Lietuvai daugiau gali padėti tautiečiai išvairtinę amerikiečių politiniame, visuomeniniame ir ypač ekonominiame gyvenime negu save, getų išlaikymo propagotojai. Ir jie, karais visai savo iniciatyva, užsidega lietuvišku patriotizmu.

Pagaliau ir veiksniai vietoje galvojė apie vieni kitų laidotuves susilaukė pasiteisinimo savo veiklos pratęsimui ir progos sutauptų lėšų išleidimui, kurios visos tautos mąstu yra labai smulkios.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 603206
CLEVELAND, OHIO 44103
Tel. (216) 431 - 6344
Fax 216 - 431 - 16146116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPEREDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by
American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription
per year \$25.00 • Single copy 60 cents.Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiro numerio
kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu
nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąži-
nami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Lietuvių išeivijos spauda reikalinga paramos

*Irenos Kriaučeliūnienės,
Dirvos vajeaus vyr. komiteto pir-
mininkė, žodis pasakyta ati-
darant Dirvos 75 metų pokylį
Chicagoje, 1990m. spalio 21 d.*

Šiais metais tautinės
minties laikraštis DIRVA
švenčia savo deimantinį jubi-
liejų.

Kultūriniame pasaulyje
spauda yra tiltas tarp įvykių
nagrinėjimo ir visuomenės, o
skaitytojai – pasaulio stebėto-
jai. Spaudai reikalinga infor-
macija, o skaitytojams –
spauda, kad vieni kitus pa-
pildytų.

Nesigilinant i Dirvos istoriją, kurią ne kartą skaitėte
spaudoje, reikia pabrėžti, jog
prieš 75 metus Dirva apsis-
prendusi būti tautinės minties
laikraščiu, tą liniją išlaiko iki
šiandien tarnaudama veiklia-
jai patriotinei lietuvių visuo-
menei. Mūsų tautos ideolo-
gas, filosofas Stasys Šalkaus-
kis sako: "Žinokime, jog
spausdintas žodis yra kasdieninis
tautos penas, nuo kurio
priklauso jos moralinė ir net
fizinė sveikata. Teesie
mums spausdintas žodis
šventas ir tegul niekas ne-
drįsta jo netinkamai pereikšti
be atsakomybės jausmo".

Visa mūsų patriotinė
spauda, kuriai priklauso Dir-
va, yra lietuviškos kultūros
žibintas skirtas visam Lietu-
vos kūnui išlaikyti, iki šiol
apsaugojęs mus nuo susveti-
mėjimo. Mūsų tautinė spau-
da yra visos tautos mokykla
nes mokyklos auklėja tik jau-
nimą, o spauda auklėja ir mo-
ko visą tautą. Negalime būti
abejingi mūsų spaudai, nes
tai yra gyvybinis mūsų reika-
las ir už jį reikia kovoti. O
pagal rašytoją Antaną Škė-
mą: "Gyvenimas kovą mėgsta.
Užtat žvėrys turi nagus, o
rašytojai plunksnas."

Dirva, pasitikėdama sa-
vimi, tiesiai, taikliai reiškia
savo nuomonę, nenuklysdama
nuo ideologinės linijos. Ne
kartą paliečia žaizdas; ir ne
tam, kad jas skaudintų, bet
jas gydytų. Kada yra
principai, yra ir priešai. Tre-

čiasis Amerikos prezidentas
Thomas Jefferson rašė: "La-
biau norėčiau gyventi krašte,
kuris neturi vyriausybės, bet
turi laikraščius, negu krašte
kuris turi vyriausybę, bet ne-
turi laikraščių". Prisimena-
me Lietuvoje pirmą premiją
laimėjusį šūkį: "Laukiniai
žmonės laikraščių neskaitytų".
Suprantama, jog visos lietu-
viškos spaudos perskaityti fi-
ziškai neįmanoma ir ištiekiai
neleidžia visų prenumeruoti.
Bet mes save nublokštume i
laukinių žmonių kategoriją,
jei nesirūpintume savo pa-
triotinės spaudos išlaikymu.

Dirva, kaip ir kiekvienas
laikraštis yra atsakingas
prieš visuomenę savo turiniu
ir išvaizda, kad įsigytų saity-
tojų pasitikėjimą formuojant
visuomenės nuomonę. Nors
Dirvos išorė per 75 metus
keitėsi, bet tautinės minties
linija ištikimai išliko ta pati
kurią išlaikė redaktoriai ir
leidėjai.

Žinome, kiek didžiųjų
Amerikos laikraščių ir žurn-
alų sustojo ėję dėl finansinių
problemų, nors turėjo milio-
nus prenumeratorių ir buvo
leidžiami milijoniniais tira-
žais. Mūsų išeivijos spauda
skursta ir jei neišsilaiko, turi
sustoti ėjusi, neišlaikiusi ilgų
metų kovos. Laikraščio kri-
timas yra dalis mūsų kultūros
kritimo. Dirva nėra išimtis
tų sunkumų ir be mūsų fi-
nansinės paramos išsilaikyti
negali. Laikraštis turi būti ne
tikslai gyvas, bet ir visuome-
nės jungėjas bei vadovas.

Lietuvos laisvės kelias,
tautos gaivinimas ėjo per
spaudą anais nepriklausomy-
bės atgavimo metais.

Mūsų išeivijos gyvenime
spauda yra jungtis tarp orga-
nizacijų ar atskirų žmonių
susijungimo priemonė. Gy-
vendami toli nuo tėvynės, iš-
eivijos lietuviai negali atsi-
traukti nuo tautos ir krašto
reikalų. Mes, Amerikos lie-
tuviai, antrą kartą stojame ne
vien materialine parama, bet
per spaudą skleidžiamę dr-
sinantį žodį ir užtarimą. Ir

Vliko seimas...

(Atkelta iš 10 psl.)

Lietuvių Fondo vadovybė
yra verta lietuvių pagarbos
už sumanų ir tvarkingą bei
išradingą veiklą.

Po pietų pertraukos kal-
bėjo Lietuvos Aukščiausios
Tarybos nariai Nijolė Am-
brazaitytė - Tremtinių Drau-
gijos deputatė ir Egidijus
Klumbys - Kauno rajono.

N. Ambrazaitytė jautriu
žodžiu nušvietė labai vargin-
gas sąlygas, kuriose atstovai
dirbą - mažutis kambarėlis
- raštinė, kur net stalo nėra,
tad balsavimo lapelius pri-
sėjo skaičiuoti pasiklojus
ant grindų. Ji išpėjo, kad
dar neturime garantijų, kad
persiorganizavusi dabartinė
komunistų partija nepradės
elgtis taip, kaip žiauriai el-
gėsi anoji prie sovietų val-

dabar spauda yra jungtis-til-
tas kuriuo nesustabdomai ke-
liauja informacija, liečianti
dar kruvinus kalvarijos ke-
lius einančią laisvėjančią
Lietuvą; informacija, kuri
perduodama visam laisvajam
pasauliui. Mes, turėdami lai-
svą spaudą, jaučiam pareigą
inėsti savo dalį jos vadavi-
mui, galime kovoti prieš mū-
sų tautos pavergėjus ir jų vyk-
domą smurtą. Neabejotinai
ta tarpusavio informacija dar
daugiau bus reikalinga atei-
tyje. Ne sykį buvo įrodyta,
jog sostai dreba dėl to, kad
juos puola spauda, o valdžios
žmonių kabinetai sugriūva,
kai spauda išplėšia jais pasi-
tikėjimą. Spauda turi smo-
giamąją galią, nes žodis yra
parašytas, o ne pasakytas.

Ir mes šiandien suėjome
i vieną būrį mūsų kultūrinei
veiklai paremti, mūsų patrio-
tinei spaudai pagelbėti. Esa-
me laiminga tautos dalis pa-
bėgę iš pragaro, kuri pergy-
veno mūsų broliai likę tėvy-
nėje. Turime dvasinę laisvę,
lenkiame galvas tiems, ku-
riems okupantas nepajėgė iš-
rauti iš jų sielos laisvės jaus-
mo, tautinės samonės, nepri-
klausomos Lietuvos atkūri-
mo troškimo. Tuo skau-
džiausiu tautai laikotarpiu
patriotinė Lietuvos pagrind-
žio spauda vedė kovą prieš
okupantą. Jie žinojo, jog ri-
zikuoja savo gyvybę. Jų gy-
venimo credo buvo pirmaja-
me pasauliniame kare žu-
sio Amerikos kario žodžiai:
"Aš turiu gyventi, kovoti,
dirbti taip, tarytum nuo ma-
nės vienintėlio priklausytų
Tėvynės likimas".

Taigi, visa mūsų lietuviš-
ka spauda reikalinga mūsų
paramos, nes ja, lyg žmogaus
gyslomis teka mūsų kultūra,
švietimas ir šalpa. Ji yra lan-
gas, per kurį žmogus mato
pasaulio horizontus, jis tam-
pa laisvas tarp laisvųjų, mato
ir šviesą ir tiesą, o jo gyven-
mas įgauna prasmę ir vertę.

Ačiū už dėmesį.

džios - juk dar iki šiol nėra
atsiprašyta už padarytasias
skriaudas! Ji taip pat išreiš-
kė norą, kad Lietuvos Res-
publika turėtų remtis tik do-
rais, praeityje nesusitepu-
siais žmonėmis. Tremtiniai
visados remis naujai susikū-
rusias demokratines partijas,
bet niekad nerems susi-
kompromitavusių struktūrų
- savo kalbą užbaigė Nijolė
Ambrazaitytė.

Egidijus Klumbys, sekęs
kalbėtojais, aktyviai dalyva-
vo Sąjūdyje nuo pat jo įsikū-
rimo pradžios ir yra Aukš-
čiausios Tarybos užsienio
reikalų komisijos vicepirmi-
ninkas ir Krikščionių demo-
kratų partijos narys, atsto-
vaujas jos radikaliai spar-
nui. Jis trumpai nupasakojo
Gorbačiovo pertvarką, pa-
brėždamas, kad pastarasis tą
pertvarką pradėjo ne iš ge-
ros valios, bet ekonominės
katastrofos spaudžiamas.
Lietuvos AT nustebino JAV
nenoras suteikti 10 milijonų
humanitarinę pagalbą Lietu-
vai, kuomet milijardai dali-
nami supuvusiai bolševiki-
nei sistemai gelbėti.

E. Klumbys paminėjo,
kad dabar, kai AT ruošiasi
deryboms su Maskva, - iš-
ryškėja mums svetimos įta-
kos, kurios trukdo AT dar-
bą net išeinant iš posėdžio
salės, kad nesusidarytų rei-
kalingas kvorumas balsuoti.
Išreiškė nepasitenkinimą,
kad dabartinei Lietuvos vy-
riausybei vadovauja buvu-
siejį komunistų partijos na-
riai ir kad Premjerė iškėlė
Moratoriumo priėmimo rei-
kalą net nepasitarusi su AT
pirmininku. Smarkiai kriti-
kavo kai kurių vyriausybės
narių veiklą, konkrečiai ne-
nurodydamas kokia toji
veikla. Gaila, kad E. Klum-
bys visa tai kėlė viešam po-
sėdyje, o ne privačiuose pa-
sitarimuose. Tas jo žygis la-
bai priminė Lietuvos Lais-
vės Lygos pirmininko pasi-
sakymus jo kelionės JAV
metu.

Kalbos užsitęsė ilgai, ne-
liko pakankamai laiko pa-
klausimams ir diskusijoms
(komisijų posėdžiuose Jūsų

korespondentas nedalyva-
vo).

Meninę programą išpildė
solistė Aldona Stempuzienė,
jai akomponavo Danutė
Liaubienė. Progama buvo
puiki, tik gaila, kad tokia
trumputė, nes po Seimo po-
sėdžių labai norėjosi ir dū-
šiai peno ...

Sekamadienį po pamal-
dų, kuriose giedojo Lietu-
vos Operos primadona Ni-
jolė Ambrazaitytė, sekė tre-
čias Seimo posėdis Clevel-
lando lietuvių salėje. Čia
turėjo būti svarstomi nutari-
mai ir pristatytos rezoliucio-
jos. Nutarimų nebuvo, nors
bent vienas nutarimas (ra-
šančio nuomone), prašantis
Min. St. Lozoraitį sukviesti
Veiksnių konferenciją ap-
svarstyti susidariusią tarp-
veiksnių padėtį po spaud-
je pasirodžiusio PLB pareiš-
kimo, galėjo būti padarytas,
skatinant suderinti veiklą
šiuo taip svarbiu Lietuvai
metu.

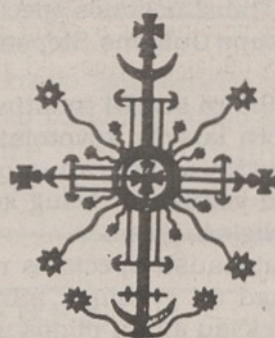
En Block buvo priimta
daugelis rezoliucijų, kurių
suderinimą ir kalbos įstai-
symą, kaip ir jų paskelbimą
spaudai, pavedė Vliko val-
dybai.

Antanas Butkus

PARAMA DIRVAI

*Atnaujindami prenumeratą ir
kitomis progomis Dirvai aukojo:*

S. Mineika, Centerville	10.00
J. Staškus, St. Petersburg	20.00
V. Šniolis, S. Pasadena	40.00
Dr. I. Jasys, Columbus	25.00
J. Žukas, Woodhaven	15.00
R. Karklys, Los Gatos	15.00
Dr. G. Venk, Toledo	100.00
A. Žemaitis, Hot Springs ...	15.00
V. Girdvainis, Chicago	20.00
S. Mykolaitis, Oak Lawn	5.00
Z. Vyšniauskienė, Malvern ..	10.00
J. Lauce, Estes Park	20.00
A. Markevičius, S. Monica ..	10.00
LB Philadelphia's apylink.....	50.00
V. Momkus, Chicago	10.00
A. Šimkus, S. Monica	25.00
Pr. Joga, Akron	50.00
A. Vokietaitis, Moraga	100.00
Gr. Amonas, Moraga	100.00
A. Januška, Milton	20.00
L. Dovydenas, Lenox	30.00
F. Kontautas, Boston	25.00
D. Nargele, Arlington	10.00
A. Šatkauskas, Oakville	5.00
L. Meilus, Warren	5.00

Visiems aukotojams*nuoširdžiai dėkojame.***PETKUS**

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE
FUNERAL HOMEMarquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455Visus laidotuvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUSPetkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

O kaip bus su Ignalinos jėgaine?

Lietuvoje, kaip ir anksčiau, naujų rūpesčių kelia Ignalinos atominė jėgainė, kuri pastatyta mūsų krašto sunkiausiose dienose, visiškai nepaisant mūsų reikalų.

Po Černobilio avarijos, kurios pasėkos tik dabar pradeda ryškėti visu skausmu Ukrainai ir artimiesiems kaimynams, net siekiant Lietuvą, toks rūpestis pilnai suprantamas. Ypač, kada Lietuva nori išsilaivinti nuo visokių primestų varžtų.

Dažnas gali paklausti – ar Ignalinos atominė jėgainė tikrai yra nelaimė mūsų kraštui? Atsakymas – ir dar kokia!

Viena, kad ji visą laiką grėsė ir grėsia sprogimu, nes ji statyta tuo pačiu, nesaugiu planu, kokiu buvo statyta ir Černobilio jėgainė. Antra, jos valdymui mes neturime savam krašte reikalingo kuro, o jos rūpestingai priežiūrai neturime paruoštų gerų, patyrusių specialistų.

Su specialistais, atrodo, būtų galima susitarti, nes ir Lietuvai nepriklausomybę atgavus, jie nesibaido Lietuvoje pasilikti.

O dėl jos saugumo, tai jau visa kita kalba. Tokios rūšies, be Černobilio ir Ignalinos, Europoje yra dar penkios jėgainės, kurios jau įtrauktos į nugriovimo sąrašus.

Jei Lietuvoje dėl Ignalinos jėgainės būtų balsavimas, labai didelė dauguma tuoj pasisakytų už jos greitą nugriovimą. Nes tyrinėjant Černobilio sprogimo pasėkas, Lietuvoje buvo rasta, kad radioaktyvumas visur pakilęs, nors dėl tolumo atstumo, dar šiaip taip išsilaiko leistinum ribose. Ir tie 100 vyrų, kurie į Černobilį buvo išvaryti valymui darbams, pradeda jausti sprogimo pasėkas. Jie turi nuolat tikrintis laboratorijose.

Reikia laukti, kaip dėl Ignalinos bus pasisakyta derybose su Sovietija, nes jis iškils sprendžiant ekonominius reikalus.

• Kol Lietuvoje dar nėra priimto žemės pertvarkymo ir jos nuosavybinių teisių įstatymo, visi, kurie tik tais klausimais domisi, ar teisingiau pasakius jais serga, daro savo pareiškimus.

Praėjusią savaitę tokius pareiškimus padarė žemės savininkų draugija, kurie savo šūkiu laiko: Dora – Tiesa – Santarvė. Jie sako, kad Lietuvos žemė priklauso tiems, kuriems ji priklausė iki 1940 m. liepos 22 dienos. Maskvos diktatas ją nusavinti valstybės naudai negalioja.

Tą žemę atiduodant teisėtiems savininkams reikia žiūrėti, kad nenukentėtų Lietuvos ekonominiai reikalai. Žemės, ar jos įkainuotos sumos atidavimas teisėtiems savininkams ar jų įpėdiniams, turi susitvarkyti per dvejus metus. Dabartinė žemės kalna Lietuvoje yra 2500 rublių hektarui. O kolhozininko metinis įnašas skaitomas po 500 rublių, metams.

Žemės savininkai, kur jie be gyventų, turi į tą savo žemę nedelsiant paduoti pareiškimus Žemės Ūkio ministerijai.

• Lietuvoje reiškiamas didelis nepasitenkinimas, kad JAV kongresas, žadėjęs Lietuvai suteikti humanitarinę pagalbą, ypač po blokados didžiulių nuostolių tokios pagalbos labai reikiant, iki šiol nieko nedavė.

• Visų Šventų ir Vėlinių iškilmės Lietuvoje buvo atšvėstos daug įspūdingiau, negu ankstyvesniais metais. Iš Vilniaus katedros buvo transliuojamos specialios pamaldos, laikytos arkivyskupo Julijono Steponavičiaus.

Kapinėse, ypač kur buvo iš Sibiro atvežti tremtinių palaikai, ar kur buvo perlaidota laisvės kovotojai – partizanai, jų kapai buvo žvakutėmis apšviesti ir papuošti paskutiniomis rudens gėlių vainikais. Daug kur girdėjosi giedamos tautinės ir religinės giesmės.

Daugelyje laikraščių buvo atspausinti specialūs rašiniai simboliškai primenant, kad tai gyvųjų ir mirusiųjų šauksmas į dangų, kad greičiau ateitų pilnos nepriklausomybės dienos.

Per Vilniaus radiją buvo skaitomas gražus kun. Rolando Kaušo straipsnis, atspausintas "Ūkininko Patarėjuje". Rašytojas Kazys Saja rašė, kaip būtų prasminga, kad Lietuvoje prie kiekvieno kapo būtų pasodinta po medį. Tai išaugtų šventa girių giria.

• Šiaulių pedagoginį institutą lankė iš Grenoblio, Prancūzijoje, panašaus instituto delegacija ir sutarė ateityje keistis profesūra ir studentais. Jie, Šiaulių pedagoginiam institutui, duosią dabar reikalingą pagalbą.

Švedijoje po 65 metų vėl atkurta Švedijos – Lietuvos draugija. Tik gaila, kad Švedijoje, palyginti su latvių ir estų skaičiumi, ten gyvena tik saujelė lietuvių.

Vytautas Matulionis

Negęstanti lietuvių liepsna (2)

A. Mikulskio harmonizuotoj liaudies dainoje "Pie-menėlių raliavimas" gražiai pasireiškė ir solistai: Virginija Bruožytė - sopranas, Lilė Pike - mezzosopranas ir Jonas Muliolis - birbynė. Jaunojo Muliolio rankose birbynė neburbė, bet skambėjo kaip švelnus klarinetas. Antroji šios grupės daina, "Kupolinis" (B. Dvarionas), džiugino balsų vešlumu. Joje choras tikrai įsibangavo. Šias abi dainas dirigavo Rita Kliorienė, o jų akompanimentą dviem fortepijonams pritaikė Vytautas Bakšys, kuris ir akompanavo kartu su Leokadija Kanovičienė. Būtų gera išgirsti Leokadiją Kanovičienę atskirame recitalyje. Ji ne tik turi jėgą ir jautrumą, bet žino kada, kaip ir kur juos meniškai panaudoti.

Šio vakaro 'karūna' buvo L. van Beethoven "Chorinė fantazija, op. 80" – sunkiausias šio koncerto uždavinys chorui. Tai Beethoven devintosios simfonijos pirmtas. Ši fantazija buvo puikiai atlikta, tvirtai ir sumaniai diriguojant Daliai Skrinskaitėi-Viskontienei. Ir čia dviejų fortepijonų akompanimentą pritaikė Vytautas Bakšys, o Bernardo Brazdžionio žodžius Nijolė Kersnauskaitė ir Rita Kliorienė. Brazdžionio žodžiai šiam kūriniui labai tiko ir buvo beveik visur suprantami. Čia buvo jaučiama džiaugsmo galia, dvasios pakilimas, tikslumas, užsidegimas. Bendras įspūdis buvo stiprus. Negalima pamiršti ir abiejų akompaniatorių – Vyto Bakšio ir Leokadijos Kanovičienės. Abu buvo puikūs, tačiau Bakšys turėjo labai ilgą ir nepaprastai melodingą piano įžangą, kurios metu salė visiškai nušėiuvo ir kurią jis išvystė į beveik atskirą piano "concerto", parodydamas didelį

jautrumą romantiškai piano linijai, išgaudamas tyriausią pianissimo.

Keletas pastabų programos leidinio sudarytojams. Pirmame programos puslapyje, po fotografija, sakoma: "Lietuvių Dienų Toronto "Volungės" - D.M. Parapijos Jungtinio Choro Koncertas". Nežinančiam beskaitant atrodo, kad abu chorai iš Toronto. Jei jau žymimas Toronto, tai kodėl ne Clevelandas? Ketvirtoje programos dainoje, "Siuntė mane močiutė", su trumputėliais solo dalyvavo ir du solistai, bet pažymėta tik solistė. O solistas? Nors programos gale pažymėtos abi dirigentės, jų pavardžių nėra diriguojamų dainų grupių gale. Tai ir susigaudyk žmogau, kas ką diriguoja ...

Kitas dalykas – dainų pavadinimų vertimas. Tikslus vertimas yra dažnai sunkus ir kartais visai neįmanomas, bet reiktų pasistengti versti kaip galima paprasčiau, aiškiau, neiškreipiant prasmės. Tai pat nebūtina dainos pavadinime išsakyti visą jos turinį. Paprasta "Lietuva brangi" verčiama labai iškilingai skambančia "Ode to Our Homeland". Ar neužtektų "Lithuania, Beloved country", "Lithuania, Beloved Homeland", "Lithuania, Our Homeland"? Maiorinio "Kur šiandieną jina?" tapo "Our Past – Our Strength, Our Hope". Ar nepakaktų "In Praise of Our Past"? "Pasakyk mergele" paversta į "A Riddle", o galėtų būti "Tell me, Maiden" (A Riddle). "Vilks papjovė" išvirto į "The Wolf's Antics". Čia žodis "antics" – išdaigos, yra per daug švelnus lietuviškajam "papjovė" išreikšti. Siūlyčiau "The Nasty Wolf". Lengvai išverčiama "Rūta žalioji" kažkodėl pasidarė "My Rue", kai "The Green Rue" būtų bu-

vęs pažodžiui tikslus ir priimtinas vertimas. Tačiau tenka sutikti su dainos "Aguonėlės" spalvingu vertimu į "The Flaming Poppies", nes šioje dainoje aguonos tikrai 'liepsnoja', nors būtų galima pasitenkinti ir paprastu "The Poppies". "Vilmantes ariosos" tapo "Vilmante's Aria". Reikėjo palikti "ariosos". Šie du terminai turi skirtingas reikšmes. Gudauskienės "Gintarėlis" baisiai nukentėjo pavirtęs į "Amber, Tell My (sic!) Why My Heart Is Longing". Čia būtų geriau tikėt "Tell Me, Tiny Grain of Amber ...". Naudojant žodį "amber" sakinio pradžioje susidaro įspūdis, kad kreipiamasi į kažkokią mergelę vardu Amber (kaip šis žodis neretai vartojamas anglų kalboje). Tuo tarpu čia kreipiamasi į gabalėlį gintaro ... Prisilaikant originalo, V. Bagdono "Dvi akvarelės" galėjo būti išverstos į "Two aquarelles" niekam nepakenkiant. Joninių nakties šokis "Kupolinis" iš "didelio rašto išėjo iš krašto" išverstas į "Dance of the June Nights". Būtų daug tiksliau šį šokį apibūdinti kaip "The Midsummer Night's Dance".

Šio koncerto pasisekimas glūdėjo įdomioje kūrinių at rankoje (net šešiolikos kompozitorių!) ir menininkų pasišventime tokį koncertą ruošiant. Padėka priklauso ir rengėjams už 'įrėminimą' šio koncerto tinkamuose rėmuose – skambioje Cleveland Institute of Music Kulassalėje.

Koncertu buvo įrodyta, kad ypatingomis progomis choriniai junginiai yra įmanomi ir prasmingi. Jie įgali na atlikti kūrinius, kuriems mažesni chorai ne visada būtų pajėgūs. Tokie junginiai ne tik praplečia chorinį repertuarą, bet suteikia choris tams progą pasisemti choro patyrimo skirtingų dirigentų priežiūroje.

Šių Clevelando Lietuvių Dienų jungtinis choras buvo drausmingas balsinis vienetasis, beveik šimtu nuošimčių paklusnus dirigentų mostams. Ypač vilties teikiantis vaizdas buvo daug jaunų (ar palyginti jaunų) veidų choro sąstato. Vyrų tarpe pastebėta tik trys keturi žilaplaukiai. Žinoma, moterų tarpe žilo plauko nėra su žiburiu nebūtam radęs – kur bežvelgsi, ten žydėte žydėjo vien auksaplaukė jaunystė.

Abi Dirigentės – Rita Čyvaitė-Kliorienė ir Dalia Skrinskaitė-Viskontienė – yra patyrusios choro dainavimo menininkės. Jų mostai ryškūs, gana santūrūs (Kliorienės kampuotesni, Viskontienės apvalesni), kai kur įsąmūš, bet visada pateisinami, be vaidybinių kraštutinumų, choris tams lengvai suprantami. Joms abiems vadovaujant koncer-

(Nukelta į 5 psl.)

Dabar, kada Lietuvoje lankosi Švedijos delegacija, Aukšč. Tarybos pirm. Vyt. Landsbergis, juos priimdami pasakė, kad švedai galėtų parodyti daugiau geros iniciatyvos jog Lietuva būtų priimta nariu į Helsinkio peržiūros derybas, kurios greit prasidėsiančios Paryžiuje.

• Min. pirm. pavaduotojas Algirdas Brazauskas tarėsi su daugelio rajonų valdžios pareigūnais, ką daryti, kada nėra Lietuvos sienų apsaugos ir iš Lietuvos, per vieną dieną nelegaliai nuolat išvežama, apie 10 tonų įvairių mėsos gaminių.

• Panevėžio stiklo fabrikas, kuris vasaros pradžioje netikėtai buvo sugriuvęs ir negalėjo gaminti labai reikalingas stiklo plokštes langams, dabar vėl veikia. Tikimasi, kad šį mėnesį visi langų stiklo pareikalavimai bus išpildyti.

• Tautosakininkų ir brolių Antano ir Jono Juškų palaikai, prieš 100 metų palaidoti Kazanėje, beveik 30 metų rūpinantis, kad jų palaikai būtų grąžinti į Lietuvą, pagaliau pasiekė tikslą. Vilniaus katedroje buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos. Jie palaidoti Veliuonoje. Antanas Juška buvo kunigas, o Jonas baigęs aukštuosius mokslus daug kur mokytojavo ir ejęs įvairiai.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Nauja knyga apie Lietuvos partizanus

Kraujo upeliai tekėjo

Antanas Dundzila

Lietuvos Tremtinių Sąjunga 1990 m. Lietuvoje išleido Antano Paulavičiaus 176 psl. knygą, pavadintą "Kraujo upeliai tekėjo". Su keliomis išimtimis (poezijos pavyzdžiai, apsakymas), tai rezistencinių kovų vaizdai, išlikusių liudininkų, iš tremties grįžusių, buvusių partizanų pasakojimai.

Knyga įdomi, nes ji vis plačiau atskleidžia ginkluotos rezistencijos veiklą pokario metais. Kai kurie epizodai patvirtina jau kitur skelbtas žinias, tuo būdu tikindami skaitytoją, kad skelbtieji įvykiai nėra prasimanymas, o brangi istorinė tiesa. Kiti epizodai detalizuoja dar negirdėtus ar tik kokiomis bendrybėmis iki šiol apibudintus įvykius. Pagaliau iš knygos puslapių buvo reiškminga patirti, kad, pvz., išeivijos Algirdo Landsbergio "Penkių stulpų turgaus aikštėje" pastatymas Lietuvoje buvo pozityviai sutiktas. Čia tą faktą akcentuoju todėl, nes praėjusią vasarą Amerikoje besilankę keli jauni svečiai iš Lietuvos "Penkis stulpus" charakterizavo lėkštumu ir įtarinėjo propagandą... Iš šios knygos taip pat yra aišku, kad išeivijoje išleisti Daumanto "Partizanai" ir Kęstutio Girmiaus "Partizanų kovos Lietuvoje" ir Lietuvoje yra platokai žinomi. Tai ypač reikšmingas K. Girmiaus veikalo, moksliniai rezistenciją analizavusio darbo, įvertinimas.

Knygoje telpa leidėjų žodis, pratarmė, atskirų įvykių autentiški vaizdai, partizanų poezijos pavyzdžiai, keliolika nuotraukų, vienas apsakymėlis ir epilogas.

Bene įdomiausi ir reikšmingiausi yra pačių buvusių, aktyviai pokarinę rezistenciją ir Sibiro ištremimą pernešusių partizanų pasakojimai.

Štai, autorius pradeda su Rugiagėle – Apolonija Mackelaite – Purliene, 1923 m. gimusia. Jos vyras Purlys irgi partizanavo... Rugiagėlė savo pasakojime mini Alfonsą Svarinską, Joną Čeponį,

Kaune siautusias "Juodąją katę", partizaninių uždavinių keliones, slapstymąsi, pavojus. Rugiagėlės epizodas baigiamas jos pačios žodžiais: "Aš jiems atleidau, jau seniai atleidau savo bučeliams. Tegul tik Viešpats Dievas atleidžia mūsų skriaudėjams." (p. 33)

"Iškrito iš rankų brevijorius" skyriuje autorius rašo apie Joną Čeponį. Apie jį rašė ir bolševikinė spauda, ją autorius cituoja. Nuteistas 25 metams į lagerių siaubą, Čeponis ištvėrė ir su autorium susitiko 1989 antrajame Lietuvos Tremtinių Sąjungos suvažiavime. Pradėjo jiedu kalbėtis Kaune, netoli sparnuotosios Laisvės statulos ir paminklo Leninui... Čeponis: "Mane atsivijo Daukanto gatvė. Bėgdamas paleidau porą šūvių. Paskui stabtelėjau, prisitaikiau į besitartinančius enkavedistus ir parkritau vačia, – parodė ranka. – Dingau... netekau sąmonės..." (p. 35).

Kalbant apie nuotraukas, ypač kelios jų yra neeilinės, labai įdomios. Yra išlikusi "Žalgirio" rinktinės trispalvė, prie kurios partizanai duodavo priesaiką, kurią pridengdavo kovoje kritusius. Yra įdėta, reikia manyti, jau į Lietuvą grįžusio, tarp 1950-X ir 1951-IX daryta, Lukšos Daumanto – Skrajūno – Skirmanto nuotrauka. Rezistencijos pabaigoje, keturi ginkluoti vyrai, jau nebe Lietuvos kariuomenės uniformose, tarp jų stovi Lukša su barzdele (gerai, kad po nuotrauka pažymėtas J. Lukša, kitaip būtų sunku jį atpažinti). Yra anksčiau niekur nematytos Lukšos motinos ir iš Sibiro grįžusio brolio nuotraukos. Nufotografuota Lukšos žuvimo vietovė, dabar jau pažymėta paminkline lenta ir kryžiumi. Yra įdėtas Triupo – Juozo Armonaičio apdovanojimo aktas už sumanumą ir drąsą kautynėse. Tauro apygarda taip apdovanojamiems buvo įvedusi juostelės "Už Narsumą" nešiojimą.

Išsivijai bus idomu, kad bent du iš knygoje suminėti asmenų gyvena Amerikoje. Reikia manyti, kad vienas iš jų tai 80 psl. minimas dabartinis clevelandietis, buvęs partizanas lakštingala – Povilas Pečiulaitis, kaip kad spaudoje pats paskelbė, lydėjęs Daumantą į to nelemto pasimatymo spąstus. Rugia-

gėlė 18 psl. taip pat mini Imbrasaite, Amerikoje atsidūrusią. Gal ši moteris atsiliptų, ką nors reikšmingo galėtų paskelbti?

Knygos gale patalpintas apsakymas "Baltasis raitelis" didesnės literatūrinės vertės gal ir neturi. Jis būtų geriau suprantamas ir knygoje pateisinamas, jei būtų aišku, kad buvo parašytas rezistencinių kovų metu, pogrindyje. Epilogo vietoje be komentarų yra atspausdintas "Paskutiniojo Lietuvos partizano PASKUTINIS ŽODIS". Ar čia yra koks nors dokumentas ar kūryba, taip pat lieka neaišku.

Šios knygos (ir, bendrai, Lietuvoje išeinančios spaudos) redaktoriai turėtų būti atidesni su nuotraukų bei iliustracijų užrašais. Dabar, žvelgiant į Lietuvą išleistų leidinių nuotraukas, daug kur sunku pasakyti, kas ten yra, pavardžių dažnai iš vis neduodama (jų reikia ieškoti tekste), nėra datų ir t.t. Taigi į iliustracijas reikėtų žiūrėti su didesnių dokumentuotojo atsakomybės jausmu (apie tai DIRVOJE, Nr. 36-jam rašė vm.). Kiek tai šis reikalas liečia šį leidinį, tai toks trūkumas gali būti nurašytas, kad ir tam tikron spaudos kultūros sąskaiton. Jei tai tiesa, tai tą kultūrą reikia keisti. Yra labai svarbi ir dokumentinė tokio leidinio vertė.

Bendrai paėmus, leidinys yra informuojantis, įdomus, vietomis jaudinantis. Tai reikšmingas įnašas į pokario rezistencijos literatūrą. Reikia laukti daugiau tokio pobūdžio leidinių, dar gyvų esančių dalyvių liudijimų.

Nežinia, ar ši, 30,000 egz. tiražu išleista knyga, didesniu kiekiu pasieks išeiviją. Šios knygos paminėjimo proga tad tenka statyti klausimą ir sau patiems: ar ne laikas galvoti apie kokią nors Lietuvai išleidžiamų knygų platinimo biurą Amerikoje?

Sekant rezistencinę literatūrą, iškyla rimtas ir neati-

KOVOJANTI Lietuva 1944–1954

LIETUVOS TREMTINIŲ SĄJUNGA

dėliotinas partizanų tapatybės bei slapyvardžių registravimo reikalas. Žinome, kad kovotojai naudodavo kelis slapyvardžius, pvz. Lukša – Daumantas, Skrajūnas, Skirmantas ir t.t. Taip pat yra aišku, kad tuos pačius slapyvardžius naudojo skirtingose vietovėse ar skirtingu laiku veikę asmenys, pvz. Tigras. Taigi reikia pradėti kurti partizanų tapatybės registrą, nes be jo rimta rezistencinės istorijos dokumentacija darysis sunkesnė ir painesnė, o svarbiausiai – mažiau patikimesnė.

• VYSK. K. PALTARO-KO PAMINKLUI Pamūšy pastatyti iki šiol suaukota 3.447 dol. 54 ct., įskaitant palūkanas banke. Aukojo 33 asmenys / šeimos, iš kurių 11 aukojo po 200 dol. Komiteto pirm. prof. J. Genys, kaip Fulbrighto stipendininkas, sausio pabaigoje vyks į

Lietuvą pusmečiui dėstyti Vilniaus ir Kauno universitetuose. Per tą laiką jis bandys sutvarkyti paminklo statymo reikalus. Kas norėtų dar paremti šį projektą, prašome aukas siųsti iki sausio 10d. komiteto izdininkui: J. Vitėnas, 7910 Livingston Rd., Oxon Hill, Md 20745. Po šios datos bus baigtas aukų rinkimas ir spaudoje paskelbtas aukotojų sąrašas.

ATTATISYMAS

Dirvoje Nr. 41 V. Skuodžio laiške, cituojant A Brazausko žodžius, pasakytus LKP CK plenumo, pirmoje pastraipoje praleisti keli žodžiai... Turėjo būti:

"Dešiniųjų nusistatymas LKP atžvilgiu neretai sutampa su ultrakairiųjų jėgų – t.y. TSKP respublikinės organizacijos nuostatai. (...)

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

Negęstanti...

(Atkelta iš 4 psl.)

tas tapo darniu ir todėl brangintu chorų bendradarbiavimo pavyzdžiu, vieningai sutelkiant jėgas bendram ir kilniam tikslui atsiekti.

Vytautas Matulionis

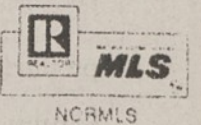
RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

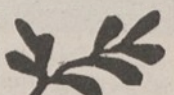
2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

NCRMLS

AČIŲ CLEVELANDO LIETUVIAMS

Aldona Malėnienė iteikia dovana p. ir p. Kennedy Smith: Kennedy Smith yra chairman emeritus Ben Venue Labs, kurie paaukojo virš \$800,000 vertės vaistų Lietuvai.

Liepos mėnesį, Ben Venue Labs, Bedford, Ohio, paaukojo virš \$300,000 vertės vaistų (intravenous solution) Lietuvai. Vaistai pasiekė Lietuvą rugpiūčio mėnesį.

Lietuvos Sveikatos Ministerijos igaliuotas komitetas pristatė vaistus įvairioms Lietuvos ligoninėms.

Sveikatos Ministerija dėkoja visiems Amerikos Lietuviams, ir ypatinga padėka išreiškė p. Kennedy Smith už dosnią auką ir paramą Lietuvai.

Didelė padėka p. Aldonai Malėnienei ir p. Aldonai Zorskienei kurių pastangomis spalio 17 d. Ben Venue Labs sutiko dar 4 konteinerius vaistų paaukoti.

Lithuanian Mercy Lift planuoja išsiusti Ben Venue vaistus kartu su dar dvejais konteinoriais paaukotų medikamentų - iš viso virš 210,000 svarų!!!

Lithuanian Mercy Lift yra jau pristatę virš \$1,500,000 vertės vaistų Lietuvai. Su dabartine siunta, ši suma viršės \$2,500,000.

Šiuo reikalu vėl kreipiamės į visuomenę, prašydami papildomų aukų kad galėtumėm prieš artėjančius šalčius pristatyti JAU paaukottus vaistus (kurie žiemos metu siunčiant gali užsalti ir pavirsti netinkamais naudojimui).

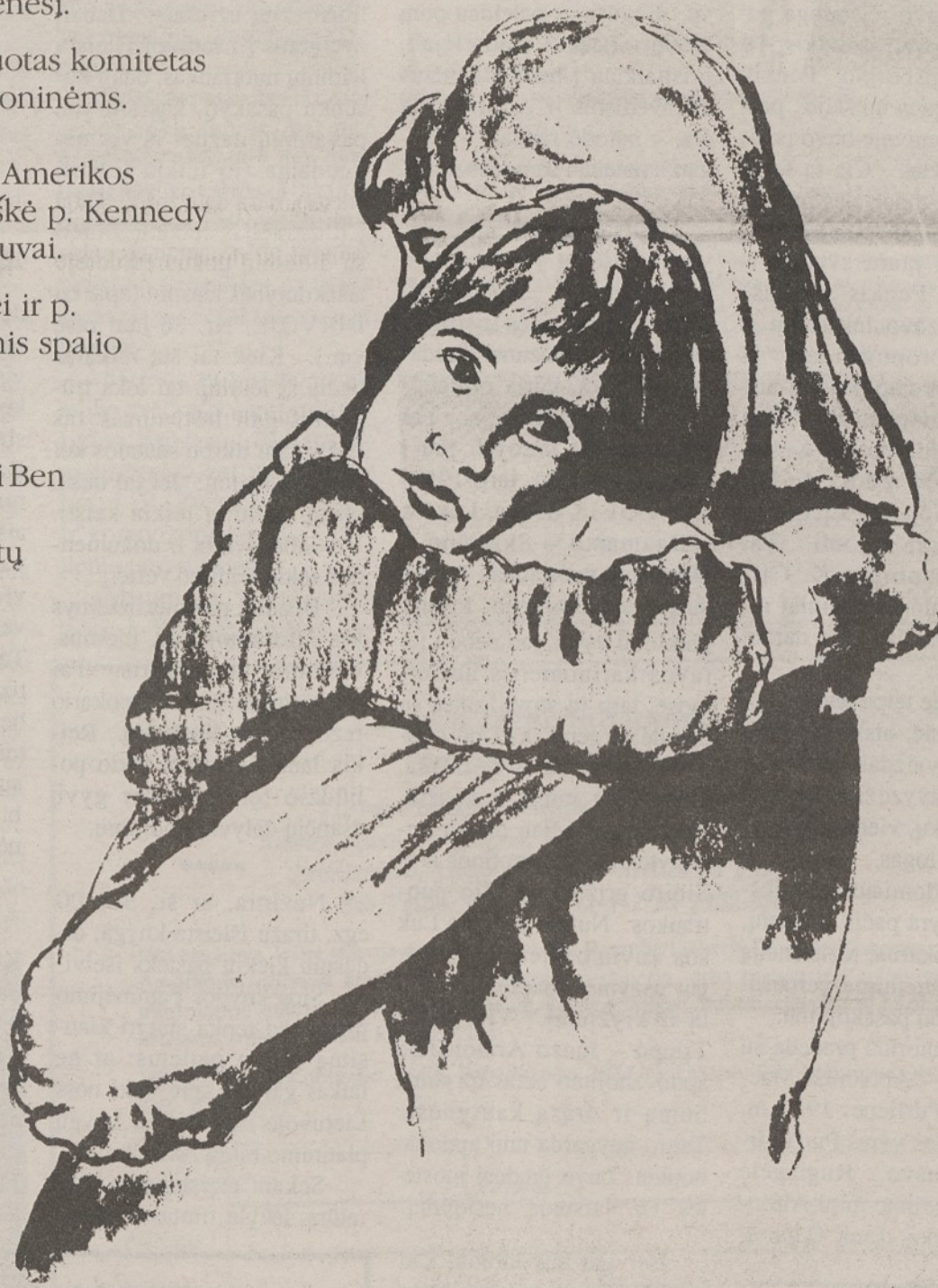
Prašome aukas siųsti:

Lithuanian MERCY LIFT

511 E. 127th Street, Lemont, IL 60439
(708) 257-6777 • Fax (708) 257-6887

Šių vaistų vėjų remia VLIKAS, JAV Lietuvių Bendruomenė, ALTA ir kitos organizacijos. Federal Tax Exempt ID #36-3521882

Dirvos sukaktuvinis pokylis

Antanas Juodvalkis

Dirvos deimantinė sukaktis plačiai buvo ir tebėra minima visose didesnėse lietuvių gyvenvietėse. Šiai sukakčiai atžymėti ir vajui vykdyti buvo sudarytas centrinis komitetas Chicagoje. Komiteto pirmininke buvo pakviesta energingoji visuomeninkė Irena Kriaučeliūnienė, kuri sudarė plačios apimties centrinį komitetą. Prie veikiančių ALTS-gos skyrių, o kur jų nėra, iš prijauniančių visuomeninkų, buvo sudaryti vietos komitetai, kurie suruo-

šė Dirvos 75 metų sukakties minėjimus ir įvykdė piniginių vajų. Vajus neužsibaigė ir komitetas veikia toliau, o aukoms siūsti laikas neribojamas, nes spauda reikalinga nuolatinės paramos.

Dirvos deimantinės sukakties proga, džiaugiantis jos nueitu keliu ir vertinant jos pastangas, įdiegti išeivijai Lietuvos laisvės ryžtą bei lietuvių išlaikymą, nebuvo pamiršti ir materialiniai reikalai. Lėšos buvo telkiamos įvairiais būdais: piniginėmis

Dalis svečių Dirvos jubiliejiniame bankete Chicagoje. Iš k.: Rūta Sakienė, ALTo pirm. Grožvydas Lazauskas, Eugenija Bulotienė ir dr. Leonas Kriaučeliūnas.

Dirvos 75-rių metų minėjimo bankete Chicagoje sveikinimo žodį taria gen. konsulas Vaclovas Kleiza.

Tautinės sąjungos pirm. dr. Povilas Švarcas įteikia žymenį vajuos vyr. komiteto pirmininkei Irenai Kriaučeliūnienei.

Aptarė V. Gedgaudo sekmingą reiškiamąsi žurnalistikoje, redaguojant laikraščius Nepr. Lietuvoje ir išeivijoje, pasižymėjimą prancūzų kariuomenėje (apdovanotas dviem "Croix de guerre" ir Tuniso kautynių medaliu). Dirvoje pradėjo dirbti 1958 m. ir po 10 metų tapo vyr. redaktoriu, kur ir dabar sėkmingai tebedirba, įsijungus ir jo žmonai Stefai Gedgaudienei.

I. Kriaučeliūnienė savo žodį baigė žurnalisto Bronio Railos žodžiais: "Praamžius ir gera sveikata tegu neša

(Nukelta į 8 psl.)

aukomis, dovanų paskirstymu, koncertais, pokyliais ir kt.

Chicagoje pokyliui rengti buvo sudarytas komitetas, pirmininkaujamas jaunosios visuomeninkės Vidos Jonušienės. Ji ir pradėjo pokylį, pasveikino gausiai susirinkusius svečius, kurių tarpe matėsi daugelio organizacijų vadovai ir net iš toli atvykusieji svečiai (Lietuvos, Los Angeles, Detroito, Clevelando, St. Louis, Floridos ir kitur).

Iškilmingas pokylis įvyko 1990 m. spalio 21 d. Martinique pokylių salėje, Evergreen Parke, IL, į Chicagos ribas įsibrovusiam priemiestyje. Pagrindinę kalbą pasakė vajuos vyr. komiteto pirm. Irena Kriaučeliūnienė (jos įvadinis žodis dedamas atskirai). Invokaciją sukalbėjo Lietuvių žurnalistų s-gos garbės narys prel. Juozas Prunskis.

Pasistiprinus vakariene ir numalšinus troškulį, buvo pagerbtas Dirvos vyr. redaktorius Vytautas Gedgaudas. Dėl ligos neatvykus žurnalistui Juozui Stempužiui, su V. Gedgaudu supažindino pirm. Irena Kriaučeliūnienė. Pradėjo poeto Stasio Santvaro žodžiais:

"Vytautas Gedgaudas yra malonus, patrauklus žmogus, gilios dvasinės kultūros nuskaidrinta asmenybė. Brido jis per svajonių, siekimų, per galių ir pralaimėjimų girią".

Lietuvių Fondo 2,000 dol. auką (anksčiau gauta 1,000 dol.) įteikia LF atstovas žurnalistas Antanas Juodvalkis.

"Vilties" draugijos pirmininkas dr. Viktoras Stankus pokalbio metus su istoriku Jonu Dainausku Dirvos vajuos bankete Chicagoje. Viduryje Algis Mockaitis.

Dirvos redaktoriai Vytautas ir Stefa Gedgaudai su banketo vadove Vida Jonušiene ir vyr. komiteto pirmininke Irena Kriaučeliūniene.

Dirvos 75-rių metų minėjimo bankete. Iš kairės: dail. A. Sutkuvienė - Dirvos emblemos ir leidinio viršelio autorė, žurn. J. Žygas - leidinio redaktorius, I. Kriaučeliūnienė - minėjimų ir vajuos vyr. komiteto pirmininkė ir skulpt. P. Vėbra - Dirvos redaktoriui Vytautui Gedgaudui įteikto žymenio kūrėjas.

Dirvos jubiliejus...

(Atkelta iš 7 psl.)

Dirvos vyr. redaktorių Vytautą Gedgaudą per mūsų laiko verdančius vandenius, per kalnų prarajas ir blūdo pilnas girias į mums visiems giedresnį rytą. Jo talentas ir darbas lietuvių visuomenei dar labai, labai reikalingi".

Komiteto vardu Vida Jonušienė ir Oskaras Kremeris įteikė V. Gedgaudui, skulptoriaus Petro Vėbros sukurta žymenį. Savo ruožtu V. Gedgaudas padėkojo už jo pastangų įvertinimą taręs šiuos žodžius:

"Šiandien oficialiai užbaigiamas didysis Dirvos septyniasdešimt-penkmečio minėjimas Chicagoje, nors jos buveinė randasi Clevelande. Yra tai artima man, nes ir manieji ryšiai su Dirva iš tikro prasidėjo Chicagoje, 1958 m. a.a. p. Bačiūnui netiesiogiai užangažavus mane 'susipažinti' su Dirva. Tas susipažinimas, kaip matote, užsitęsė iki dabar..."

Pirmiausiai – noriu padėkoti gerb. p. Kriaučeliūnienei ir jos vadovaujamam komitetui už taip gražų išryškinimą Dirvos sukakties ir jos paramai sėkmingą vajeus pravedimą.

Yra aišku, kad tik tada užmojai neša gerus rezultatus, kai rūpestingą planavimą lydi darbas, kooperacija ir tinkamas pristatymas. Ponia Kriaučeliūnienė su savo kviestąja talka tai pasigėrėtinai atliko. Širdingas AČIŲ JUMS ir visam KOMITETUI!

PADEKA taip pat visiems rėmėjams ir bičiuliams, be kurių paramos geriausi planai nebūtų našūs.

Jūsų visų dėka Dirva gali laikytis, planuoti ateitį, nepasiduoti dienų verpetams, gali išlikti savo užsibrėžtame kelyje. Norėčiau tikėti, kad Jūs visada būsite kartu su DIRVA!

Gili mano padėka Dirvos skaitytojams – jos tęstinumo užtikrintojams, kritikams ir skatintojams. Be skaitytojų – nebūtų Dirvos! Be jų rea-

gavimo ir dėmesio – Dirva negalėtų būti aktuali, vis auganti ir pulsuoianti. Tebūnie visų mūsų užduotis užtikrinti, kad Dirvos skaitytojų eilės nemažės, kad kiekvieną anapus iškeliaujančią skaitytoją pakeis naujai ateiną. Užduotis nelengva, bet galima. Ir būtina, kad užtikrintumėme TAUTINĖS MINTIES laikraščio tęstinumą, TAUTINĖS MINTIES puoselėjimą ir ugdymą čia ir Tėvynėje.

Septyniasdešimt – penkerius metus Dirva išliko savo pasirinktame TAUTINĖS MINTIES kelyje.

Tėvynei ryžtingai už laisvę kovojant, šiandien mes visi pirmiausiai turėtume eiti tuo keliu. Ir tautinės sąvokos pagrindas turėtų būti atrama, ryšys bendram darbui.

Aš širdingai linkiu to. Ir norėčiau kviesti visus pamiršti visą tai kas skiria vieną nuo kito, kad TAUTOS ATEITIS, jos LIKIMAS galėtų būti kulminaciniu tašku visų mūsų siekių.

Dirva yra vienas pagrindinių mūsų ryšių. Mūsų visų rankose yra jos tęstinumo ir ateities užtikrinimas.

Baigiant jos Deimantinio Jubiliejaus minėjimą, kartu su padėka, noriu prašyti jūsų visų dar didesnio išipareigojimo DIRVOS išlaikymui, tęstinumui ir – svarbiausia – jos TAUTINĖS MINTIES krypties užtikrinimui.

Esu dėkingas už Jūsų visokeriopą paramą Dirvai, kurią ir aš patyriau, tris dešimtmečius būdamas su ja. Nuširdžiai linkiu, savo ir žmonos vardu, kad Dirva sulauktų šimto gimtadienio vis jauna, auganti ir bujojanti!"

Dirvą ir jos redaktorių sveikino: gen. konsulas V. Kleiza, Vilties d-jos pirm. V. Stankus. ALTS-gos valdybos pirm. P. Švarcas įteikė žymenį vyr. komiteto pirm. Irenai Kriaučeliūnienei, už jos pastangas telkiant lėšas tolimesniam Dirvos leidimui.

Dar Dirvą sveikino ir įteikė dovanas, Lietuvių Fondo vardu tarybos pirm. Stasys

Linksmi nusiteikę svečiai šokių pertraukos metu. Iš kairės: L. Maskoliūnas, J. Mikūnienė, J. Kubilius ir N. Maskoliūnienė.

Baras – 2000 dol. prie anksčiau įteiktų 1000 dol., Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos pirm. Jurgis Lendraitis – 1000 dol. prie anksčiau duotų 2000 dol., Los Angeles vajeus komiteto pirm. Jonas Petronis – viso 15.000 dol., ALTS-gos Bostono skyr. pirm. J. Rentelis – 1000 dol. (prie anksčiau įteiktų 4.000 dol.). Taip pat sveikino Toronto vajeus komiteto vardu B. Abromaitienė, Detroito – E. Bulotienė, Clevelando – V. Staškus. Kiti komitetai surinktas aukas jau anksčiau yra persiuntę centriniam komitetui.

Nors nepaskelbė iki šiol gautų aukų sumos, bet nu-girstomis žiniomis dar nėra pasiekta apvalios 100.000 dol. sumos. Dar nevėlu prisidėti ir tiems, kurie tylomis praleido lietuviškos spaudos šauksmą ar nepakankamai ją parėmė.

Meninę programos dalį atliko svečiai iš Lietuvos: solistas Egidijus Mažintas, akomponuojant Rokui Zubovui (R. Zubovas yra dail. ir kompozitoriaus K. Čiurlionio provaikaitis).

Minėjimą užsklendė pirm. I. Kriaučeliūnienė, pa-

dėkojusi sveikintojams, aukotojams, talkininkams, programos atlikėjams, spaudai, radiui ir visiems dalyviams už atsilankymą.

Šokiams grojo Žaros orkestras, vadovaujamas Zigmo Mikužio. Šokių įtarpoje buvo prarastas dovanų pasiskirstymas.

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SĄJUNGA

Vilnius,
1990 m. spalio 30 d

Dr. Kazimui Bobeliui
Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo
Komiteto Pirmininkui

Gerbiamas pone Pirmininke, Lietuvių Tautininkų Sąjungos vardu nuoširdžiai sveikinu Seimo dalyvius, linkiu sėkmingo darbo. Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komitete ilgąmetę vaisingą veiklą nusipelnė giliausios pagarbos ir dėkingumo. Ji bus reikalinga ir ateityje, nes kova už lietuvių tautos ir Valstybės laisvę dar nebaigta. Totalitarinio okupacinio režimo padarinių panaikinimas, nepriklausomybės įtvirtinimas, demokratinės politinės sistemos įvedimas, – ilgas ir sunkus darbas, pareikalaujantis visos lietuvių tautos pastangų, išminties, vienybės.

Su geriausiais linkėjimais,

Rimantas Smetona

Lietuvių Tautininkų Sąjungos
Pirmininkas

VII-to Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Informacinė Anketa

VII-tas PLJ Kongresas įvyks Pietų Amerikoje:
Buenos Aires, Argentina, 1991-XII-18 iki 1991-XII-27
Montevideo, Uruguay, 1991-XII-28 iki 1992-I-1
Sao Paulo, Brazil, 1992-I-2 iki 1992-I-8

Visi asmenys, kurie galvoja dalyvauti VII-tame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese, Pietų Amerikoje, oficialiu krašto atstovu, kongreso dalyviu, arba turistu turi užpildyti šią informacinę anketą. Užpildžius šią anketą, gausite daugiau informacijos VII PLJ Kongresui artėjant. Anketas siųsti kuo greičiau:

VII PLK Talkos Komitetas, c/o A. Pabedinskas, 194 Lloyd Manor Rd., Etobicoke ON, M6B 5K5, Canada

Vardas : Pavardė :
Adresas :
Miestas : Kraštas :
Pašto kodas : Amžius : Gimimo data :

VII PLK Oficiali
Oro Linija

AEROLINEAS
ARGENTINAS

Mūsų vienybė,
tautos stiprybė

Laimingą 750 dol. vertės loterijos bilietą traukia Dirvos vyr. redaktorius V. Gedgaudas. Jo dešinėje stovi Oskaras Kremeris, kairėje, - Petras Buchas.

Kas žinotina apie aukštą kraujo

(2)

spaudimą

Dr. Danielius Degesys

Kokia gi yra aukšto kraujo spaudimo priežastis? Tikros priežasties kodėl išsivysto aukštas kraujo spaudimas mes dar nežinome. Bet yra keletas faktorių kurie nulemia kraujo aukšto spaudimo išsivystymą.

Visų pirma tai yra genetinis – paveldėjimo faktorius. Jeigu vienas iš tėvų turi aukštą kraujo spaudimą, tai gali būti jų vaikui gauti aukštą kraujo spaudimą yra dvigubai didesnė negu sveikų tėvų vaikui. Antras faktorius tai rūkymas. Nikotinas veikia arterijų sienelės, didina aterosklerozinius pakitimus ir sukelia arterijų spazmus. Tie kurie rūko daug gauna širdies atakas dvidešimtis kartų dažniau negu nerūkantieji. Trečias faktorius tai padidintas cukraus kiekis kraujyje. Ketvirtas faktorius – nutukimas ir perdidelis cholesterolio kiekis. Framinghamo širdies ligų klinikoje asmenys, kurių svoris buvo 20% arba ir daugiau didesnis negu jų normalus kūno svoris, sirgdavo aukšto kraujo spaudimo liga 8 kartus dažniau negu tie, kurie turėjo normalų svorį. Gana dažnai sumažinus kūno svorį kraujo spaudimas nukrenta iki normalaus. Izraelyje Tel Aviv universitete buvo pravesta studija kur riebi su padidintu kraujo spaudimu pacientai buvo gydomi tik mažinant jų kūno svorį nevaikojant jokių vaistų. Taip gydant jų sistolinis spaudimas nukrito apie 26 mm., o diastolinis 20 mm. gi tie, kuriems buvo duodami dar papildomai vaistai turėjo dar geresnius rezultatus. Jų sistolinis spaudimas nukrito 37 mm. ir diastolinis 23 mm., tuo tarpu kitos grupės pacientams, kurie buvo gydomi tik vaistais, nemažinant jų svorio kraujo spaudimas nukrito labai nežymiai.

Kodėl pas riebius žmones kraujo spaudimas kyla dar nėra išaiškinta. Bet 1989 metais High Blood Pressure Research Center aiškiai nustatė, kad tarp padidinto kraujo spaudimo ir cholesterolio

su gliceridais yra ryšys. Riebiūs žmonės turi žemą gero cholesterolio (HDL) ir aukštą blogo (LDL) cholesterolio kiekį. Hipertenzijos ekspertų nuomone ne vien tik riebumas didina spaudimą, bet didelę reikšmę turi ir riebalų išsidėstymas kūne. Tie, kurių riebalai išsidėstę ant pilvo ir krūtinės turi aukštesnį kraujo spaudimą negu tie, kurių riebalai išsidėstę ant klubų ir šlaunų.

Penktas faktorius tai nervinė įtampa, rūpestis ir nepakankamas poilsis.

Šeštasis faktorius – druska. Druska sulauko vandenį kūne. Kai kurie žmonės yra jautrūs druskai. Jų kraujo spaudimas kyla vartojant druską ir krenta sumažinus jos vartojimą. Eskimai vartoja mažai druskos, nedaugiau negu 300 miligramų dienoje, jų kraujo spaudimas yra žemas. Bahamų ir West Indies salų gyventojai vartoja daug druskos. Pas juos aukštą kraujo spaudimą turi daugelis žmonių ir jie turi daug kraujo išsiliejimų smegenyse. Šiaurės kiniečiai sunaudoja apie 14000 miligramų druskos dienoje užtat pas juos daugelis turi aukštą kraujo spaudimą ir kraujo išsiliejimų smegenyse. Jungtinėse Amerikos Valstijose skaitoma, kad 2 gramai t.y. apytikriai vienas arbatinis šaukštelis druskos dienoje yra pakankamas kiekis. Faktinai toks druskos kiekis yra didesnis negu mūsų organizmui reikia. Mūsų organizmui užtenka pusės gramo dienoje. Maisto produktuose kaip kumpyje, dešrose, sūryje ir kituose maisto gaminiuose druskos pakanka mūsų organizmui, todėl nėra reikalo maistą dar pridėti su dyti. Trys uncijos javinių su 1/2 stiklinės pieno turi tarp 260 ir 360 miligramų druskos. Yra apskaičiuota, kad kai kurie JAV gyventojai suvartoja net iki 12000 miligramų druskos dienoje.

Valgomoji druska yra natrio chloridas sudarytas iš 40 % natrio ir 60 % chlorido.

Natris anglų kalboje vadinasi sodium todėl aiškumo dėliai mes jį irgi vadinsime sodium. Sodium yra antagonistas tai yra priešingas kaliui. Kalis angliškai vadinamas potassium. Sodium kelia kraujo spaudimą, potassium jį mažina. Juo kūne daugiau sodium tuo mažiau jame randasi potassium. Potassium yra būtinas kūno celių apykaitai. Jis ne tik mažina kraujo spaudimą, bet dar apsaugoja indus nuo sutrikimų pavyzdžiui kraujo išsiliejimo smegenyse. Potassium apskiai randamas vaisiuose ir daržovėse, todėl vegetarų tarpe padidintą kraujo spaudimą turinčių randama nedaugiau kaip 1%. Kai kurie gydytojai sako, kad du obuoliai dienoje jau mažina kraujo spaudimą. 1982 metais Australijoje buvo pravesta studija tų žmonių tarpe kurie turėjo šiek tiek padidintą kraujo spaudimą. Pakeitus jų dietą ir duodant daugiau daržovių ir vaisių 80 % pacientų spaudimas sumažėjo taip, kad kai kurie asmenys nustojo imti vaistus, o kiti ryškiai sumažino vaistų vartojimą. Antropologai studijuodami kraujo spaudimą įvairiuose kraštuose ir tautose pastebėjo, kad primityviose Afrikos, Australijos ir Pietų Amerikos tautelėse, kurios buvo izoliuotose vietovėse, vartojo mažai druskos. Jų gyventojų kraujo spaudimas buvo žemas ir nedidėjo amžiui didėjant. Lygiai tokie pat rezultatai buvo pastebėti studijuojant Pietų Pacifiko ir Naujosios Gvinėjos gyventojus. Jie suvartodavo nedaugiau kaip 250 miligramų druskos dienoje. Jų kraujo spaudimas buvo žemas tol, kol jie gyveno izoliuotose vietose ir valgė mažai druskos. Bet kaip tik jie persikeldavo į miestus ir prisitaikydavo prie miesto gyventojų dietos, jų kraujo spaudimas pakildavo.

Apie 40 % žmonių turinčių aukštą kraujo spaudimą pergyvena įvairius sunkius sveikatos sutrikimus. Pats pavojingiausias sutrikimas

Lietuvoje...

Vitalius Zaikauskas

• **PRAHOJE** ir Vilniuje bus įkurtos kanceliarijos, turinčios pasiuntinybių statusą.

• **MYKOLAS BUROKEVIČIUS**, SSKP organizacijos Lietuvoje lyderis, besisvečiuodamas Sniečkuje, ragino jo gyventojus lapkričio 15 dieną skelbti savo priklausomybę Sovietų Sąjungai.

• **TEŠIAMI**, nors ir nelabai sparčiai, Vilniaus Kalvarijų atstatymo darbai. Tam trukdo skirtingoms organizacijoms priklausanti ši teritorija, ir lėšų stoka.

• **AUKŠČIAUSIOS TARYBOS** prezidiumas dar nenusprendė ar duoti leidimą rengti karinį SSSR armijos parodą Vilniuje, skirtą Didžiosios Spalio Revoliucijos metinėms. Visų Šventų išvakarėse jau įvyko pirmosios parodo repetitijos, todėl Vilniaus centro gyventojai negalėjo ramiai miegoti dėl tankių griausmo ir džiugių kareiviškų dainų, šūksnių.

• **LIETUVOS** komunistinio jaunimo organizacija komjaunimas dabar vadinsis Lietuvos jaunimo forumu. Forumas perima ir buvusio komjaunimo nuosavybę ir prievoles.

• **KULTŪROS** ir meno institutas surengė konferenciją "Senovės baltų simbolikos metmenys".

• **VALSTYBINĖ** Lietuvių kalbos komisija patvirtino, kad lietuviškuose pasuose vardas būtų rašomas prieš pavardę, o tėvo vardo visai atsisakyti.

• **KAUNO** Politechnikos institutas nuo šiol bus vadinamas Kauno Technologijos universitetu, o Vilniaus Inžinerinis statybos institutas – Vilniaus Technikos universitetu.

• **PIRMA** kartą Lietuvoje švenčiama Pasaulinė Reformacijos šventė (spalio 30-oji).

• **KLAIPĖDOJE** okupacinės SSSR armijos įgula budriai tebesaugo Lenino paminklą, nuo galimo lietuvių "nacionalistų" išpuolio.

• **ŠIAULIŲ** pedagoginį institutą numatoma reorganizuoti į Šiaulių universitetą. Jau įvyko pirmoji organizacinė konferencija.

• **AT PREZIDIUMAS** patenkino JAV pillečių Jono Rimgaudo Jurašo ir Aušros Marijos Sluckaitės – Jurašienės pareiškimą ir suteikė jiems Lietuvos Respublikos pilietybę.

• **MAŽEIKIUOSE** yra 87 gyvenamieji butai, kuriuose miekas negyvena, o eilėse juos gauti laukia apie 3000 žmonių.

• **PRIE** Klaipėdos Karininkų namų piketą surengė šaulių sąjunga. Reikalaujant gražinti jiems prieš karą priklausiusias šias patalpas.

• **MARJAMPOLĖS** Prokatedroje prasidėjo antroji LAPKRIČIO SINOIKIJA. Šiemet dalyvauja dar daugiau išeivių. K. Trimakas, A. Poškus iš JAV ir kt. Toliau "sinoikija" tęsis Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Liudvine.

• **DOTNUVOJE** Kėdainių rajono apylinkių viršaičių iniciatyva susirinko visos Respublikos viršaičiai aptarti savo problemų.

tai apopleksija – kraujo išsiliejimas smegenyse. Kraujas išsilieja smegenyse todėl, kad aukšto kraujo spaudimo įtakoje aterosklerotiniai pakitusios ir susilpnėjusios kraujo indų sienelės neišlaiko padidinto kraujo spaudimo ir plyšta. Statistiniai duomenys rodo, kad prisilai-

kant vegetarinės dietos ir imant vaistus nuo kraujo spaudimo, 38 % aukštą kraujo spaudimą turinčių, būna apsaugoti nuo tokio kraujo išsiliejimo smegenyse. Tai yra apie 75 tūkstančiai žmonių kas metai. Tai yra didelė pažanga, nes dar visai nesenai, būtent prieš 1970 metus, apie 70 % žmonių turėjusių aukštą kraujo spaudimą mirsdavo nuo tų komplikacijų. Nuo 1972 metų Jungtinėse Amerikos Valstijose kraujo išsiliejimo smegenyse ir širdies atakų skaičius labai ryškiai sumažėjo, nes gydytojai vis daugiau ir daugiau kreipia dėmesį į aukšto kraujo spaudimo gydymą ir apsaugą nuo jo. Todėl ir kyla klausimas kada ir kaip turėtų būti gydomas žmogus turintis aukštą kraujo spaudimą.

(Bus daugiau)

NEW DIGITAL TECHNOLOGY HELPS HEARING IN BACKGROUND NOISE

Background Noise - Hearing Aid Users Worst Enemy
Finally A Solution - INTRODUCING SPECTRA DIGITAL SCANNER - SDS Is A Tiny Micro Computer Circuit Containing 10,000 Components That Can Actually Process & Separate Vital Speech Sounds From Noise - Don't Let Today's Noisy World Keep You From Enjoying Life's Best Sounds & Conversations Try Our SDS On A 30 Day Money Back Trial.

An Electronic Hearing Test & Evaluation Will Quickly Determine If You Can Benefit - **FREE** With This Coupon - **CALL NOW 486-8786 FOR YOUR APPT. OR A FREE BROCHURE.**

JOHNSON HEARING AID SERVICE

Solving Hearing Problems Since 1970
574 E. 200 ST. EUCLID 44119

486-8786

FREE
ELECTRONIC HEARING TEST
WITH COMPLETE EVALUATION
A \$65 VALUE
FREE WITH THIS COUPON
EXPIRES 11/30/90

**TRADE IN YOUR OLD
HEARING AID
\$200-\$500 ALLOWANCE**

DEPENDENT ON AGE,
MAKE AND MODEL

OFFER VALID THRU NOV. 30, 1990

NEED DETAILS OR FREE
BROCHURE CALL 486-8786

DIRVOS vajui aukos

Dirvos deimantinio jubiliejaus vajeaus komitetas (įžd. O. Daškevičienė, 7254 S. Troy St. Chicago, Ill. 60629, tel. 312-778-7864), gavo šias aukas.

St. Jakubonienė, Chicago ...	10.00
St. Laniauskienė, Euclid	10.00
J. Šiaučius, Cicero	15.00
J. Jankauskienė, Chicago ...	15.00
K. Sakalienė, Surfside	10.00
K. Pocius, Beverly Shores .	25.00
Mečio ir Eleonoros	
Valiukėnų, Mečio 80	
amžiaus sukakties proga ..	777.50
Standard Bankas, Chicago .	150.00
Violeta Chaves,	
Marstons Milles	10.00
A. Šedeikis, Brockton	10.00
Jonas Mikalavičius,	
North Haven	10.00
Br. Katurakis, Milwaukee ..	10.00
J.V. Grauzinis, Chicago	15.00
B. Bacevičius, Warren	10.00
Juozas Juška, Stuart	20.00
J. Simonis, Santa Barbara ..	30.00
J. Glebus, Cleveland	10.00
Antonina Jonynienė,	
Detroit	10.00
P. Račkauskas, Dorchester .	10.00
V. Šalčiūnas, Port st. Lučie	10.00
E. Augustaitis, Ormond	
Beach	5.00
K. Kaulinis, Philadelphia ...	10.00
J. Saladžius, Rochester	15.00
A.L.T.S-gos East Chicago	
skyrius	50.00
T.D. Mečkauskai, Lansing .	20.00

J.J. Daunorai, Oak Lawn ...	100.00
G. Lapėnas, Daytona Beach .	
.....	25.00
J.A. Sodaiciai, Ormond	
Beach	25.00
J.I. Kapčiai, Daytona Beach	
.....	20.00
N.O. Karasai, Ormond	
Beach	20.00
J.B. Lepeska, Ormond	
Beach	20.00
A.O. Mironai, Daytona	
Beach	20.00
J.R. Mildažiai, Juno Beach .	20.00
J.J. Paliuliai, Daytona	
Beach	20.00
M.J. Rumbaičiai, Daytona	
Beach	20.00
A. Saudargienė, Ormond	
Beach	20.00
D.L. Stukai, Fern Park	20.00
J.E. Ambrozaiciai, Ormond	
Beach	10.00
U.S. Balčiūnai, Daytona .	
Beach	10.00
J.R. Bagdonai, Ormond	
Beach	10.00
M. Bružėnas, Ormond	
Beach	10.00
S.O. Daržinskai Ormond	
Beach	10.00
Pr. Leika, Port Orange	10.00
A. Žindžius, Ormond	
Beach	10.00
E. Garka, Ormond Beach	5.00
L. Stulpin, Eastport	5.00
L. Reivydas, Los Angeles ...	15.00
A. Aglinskai, Chicago	5.00
M. Macevičienė, Chicago ..	15.00

**VISIEMS AUKOTOJAMS
NUOŠIRDŽIAI DĖKOJAME.**

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

Stay on top with our Premium CD.

8.35%
YIELD

8.01%
RATE

13 Month Premium Certificate
Now being offered to new and existing MajorSavers.

- \$10,000 in any savings account qualifies you as a MajorSaver®
- MajorSaver Premium Certificates available in any amount
- Enjoy the safety and security of guaranteed high yields

Get the recognition and rewards you deserve.
Become a MajorSaver today.

Ameritrust
Service you can bank on.

Limited-time offer! Interest is compounded continuously. Substantial penalty may be required for early withdrawal. Rates subject to change. Above rate effective 10/1/90. Please call your nearest Ameritrust office for current rates.

Member FDIC

1990 Ameritrust Company National Association

Jaunavedžiai Karla (Gruodytė) ir Darius Čuplinskai.

ŠAUNIOS VESTUVĖS

Mažame Quebeco Kingsford miestelyje, St. Wilfrid bažnytelėje rugėjo 1 d. susituokė montrealietė Karla Gruodytė ir torontietis Darius Čuplinskai. Jaunuosius palaimino buvęs ilgametis Montrealio Aušros Vartų parapijos klebonas kun. dr. J. Kubilius S.J.. Mišiose išpuodingai grojo ir giedojo muzikai-dainininkai iš Lietuvos, S. Liupkevičius su dukromis Audra ir Ugnė.

Gausūs svečiai pripildė bažnytelę, o vėliau vaišėms vyko į netoliese esančią jaunosios tėvėlių vasarvietę "Kalnėnus".

Visiems susirinkus gražios gamtos aplinkoje, atvyko ir jaunieji. Juos sutiko abiejų tėveliai su duona, druska ir vynu, perrišo juosta. Ant žirgo atjojo kvieslys, jaunosios brolis Vytautas Gruodis, ir kvietė visus sueiti didelėje pievoje, kur jaunoji su palyda pašoko "Sadutę" ir

buvo apdovanota laukų gėlių puokšte. Abu jaunieji su draugais išjungė į vestuvinių šokių.

Vaišės vyko meniškai išpuoštoje didžiulėje palapinėje. Po skanios vakarienės, jaunieji ir svečiai išklausė daug sveikinimų telegramomis ir žodžiu. Vaizdajuostė-

je iš Lietuvos jauniejiems laimės linkėjo Lietuvos Aukščiausios tarybos pirm. V. Landsbergis.

Jaunųjų tėveliai Dalia ir Vytautas Gruodžiai bei dr. Judita ir Eugenijus Čuplinskai džiaugėsi iš senų laikų draugavusių šeimų nauju sutartėjimusių šeimų susigiminiavimu. Labai nuoširdžiai ir samojingai šventei vadavo jaunosios brolis Vytautas.

VIDMANTAS POVILIONIS

Harvardo universitetas buvo pakvietęs konferencijai tris Lietuvos Aukščiausios tarybos deputatus: Zitą Sličytę, Mečį Laurinką ir Vidmantą Povilionį. Kai toji konferencija buvo atšaukta, tai į Bostoną atvyko tik Vidmantas Povilionis. Pasikalbėjime Laisvės Varpo spalio 28 d. laidoje jis nurodė, kad jo kelionės tikslas – susipažinti su šio krašto kongreso veikla, jo įvairiomis taisyklėmis, darbo metodais, o taip pat su šio krašto politika tautinių mažumų reikalais.

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:

Taupymo Skaitytas, Certifikatus, IRA, Čekių Skaitytas, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitytus, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

Juozas Mikonis
Realtor, Notary Public

East Shore Realty

Namų ir žemės pardavimas - nuomavimas

Bus. phone: 481-6900
Home phone: 531-2190

18021 Marcella Road
Suite 2
Cleveland, Ohio 44119

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio
valandoje. Didelė aikštė automobi-
liams pastatyti.

Ansamblių vadovai – "Grandinėlės" Renė Motiejūnaitė-Booth ir "Šviesos" Juozas Jauniškis – po sėkmingo "Šviesos" koncerto Clevelande.

"ŠVIESA" BUVO CLEVELANDE

Iš anksto nelaukus ir nplanavus, tik pro šalį važiuojančiam Vilniaus Pedagoginio Instituto lietuvių liaudies dainų ir šokių ansambliui "Šviesa" pareiškus norą staptelti Clevelande – Grandinėlės ir Čiurlionio ansamblių mieste, – burtas krito Clevelando Skautijai būti jų viešnagės šeiminingais. Kaip galėjo būti kitaip, kada tiek daug mūsų jaunimo (ir visų kitų!) esame patyrę tikrai lietuvišką, neprašytą vaišingumą viešdami Tėvynėje?!

Nors buvo pirmadienis, eilinė savaitės diena, atrodė tik natūralu sujungti artėjančią metinę šventę, Skautijos įkūrimo Lietuvoje sukaktį, su Vilniaus – kur sužibo pirmieji skautiški laužai! – ansamblio viešnage Clevelande.

Iš tikro nebuvo sunku, nes Dievo Motinos parapijos klebonas nemokamai davė salę koncertui, clevelandiečiai nakvynei atvėrė duris, savųjų rankose išsiskirstė kiti reikalingi rūpesčiai ir darbai. Surasti mecenatai padengė išlaidas, tad visos prie įėjimo gautos lėšos galėjo būti skirtos svečiams.

Neišsakyta baimė – kiek gi žmonių susirinks pirmadienio vakarą?!? – pasirodė be pagrindo, nes didžiulė parapijos auditorija buvo veik pilnutėlė. Uždanga pakilo ...

Jau pirmaisiais dainų tonais palietę klausytojus, jauni ansambliciai jų ir nebe paleido. Lyg magiška lazdele valdomas vienetas darniai ir sklandžiai sukosi, dainavo, šoko su šypsena ir kalnų stirnų-ožių liauniu grakštumu. Dingio laikas. Trumputė pertrauka atrodė ilges-

nė negu buvusi programos dalis!

Nenuvylė ir seką jų pasirodymas. Be jokios abejonės esame jautrūs beveik visa kam, ką siunčia Tėvynė, bet čia buvo dovana jaunystės įvyniota, taip nuoširdžiai paprasta ir žaisminga (taip pat be abejonės – ne vienos dienos darbu atsiekta!), kartu užtikrinta ir meiliai išdidi. Gabalėlis Tėvynės tą vakarą buvo taip arti ...

Clevelando miesto savivaldybės pareigūnai August Pust ir Roberta Stavole įteikia "Šviesos" ansamblio vadovui Juozui Jauniškiui proklamaciją. Šalia stovi kun. G. Kijauskas ir I. Bublienė. V. Bacevičiaus nuotr.

"Šviesa" šoka Clevelande ...

Dirvos sukakties minėjimo komitetas Clevelande. Sėdi iš kairės: N. Maželienė, J. Budrienė, A. Mackuvienė, I. Bublienė. Stovi: V. Staškus, J. Citulis, dr. V. Stankus, pirm. J. Stempužis, Vl. Blinstrubas ir dr. V. Maurutis.

PADĖKA

Dirvos 75 metų sukakties komitetas Clevelande nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie savo kūryba, darbais ir talka papuošė ir patvairino Dirvos deimantinį jubiliejų, ir visiems, kurie dalyvavo šventės įvykiuose.

Išskirtinai gražiai dėkojame už ypatingą pagalbą kun. Gediminui Kijauskui, Los Angeles vyrų kvartetui ir pianistei Raimondai Apeikytei bei losangeliečiams mecenatams Antanui ir Kazimierai Mikalajūnams, inž. Jaunučiui Nasvyčiui, LTS Clevelando skyriaus pirm. Jadvygai Budrienei, solistei Aldonai Stempužienei, muz. Ritai Klorienei ir jos vadovaujamam Dievo Motinos parapijos chorui, dail. Algirdui Muliolui, Aldonai ir dr. Vytautui Mauručiams, Giedrei Kijauskienei, žurn. Vaclui Rociūnui, fotografui Vladui Bacevičiui, Kęstui P. Šukiui, Julijai Šukiui ir Ingridai Bublienei.

Clevelando ir Ohio lietuviai, besirūpiną Sukaktuvinkės Dirvos likimu ir ateitimi, šio jubiliejaus proga Dirvai paaukojo apie virš 8,000 dol. Už šią stiprią paramą nuoširdžiai dėkojame ir kviečiame visus Dirvos skaitytojus, kurie dar neprisiuntė savo specialios paramos, siųsti aukas tiesiai Dirvai.

Komitetas džiaugiasi, kad Clevelando lietuviai gražiai atšventė Dirvos sukaktį. Darbą baigdami, linkime Dirvai sėkmingos kelionės į pirmojo šimtmečio užbaigą.

Pirmininkas Juozas Stempužis

Sukakties Komiteto nariai:

Dr. Vladas Bložė, Vladas Blinstrubas
Ingrida Bublienė, Jadvyga Budrienė, Jonas Citulis
Anastazija Mackuvienė, dr. Vytautas Maurutis
Nijolė Maželienė, dr. Viktoras Stankus
Kęstutis P. Sukys, Vytautas Staškus

vo išlydėti, vėl grįžtant į iš anksto numatytos kelionės maršrutą.

Tikime, ir linkime, kad Jų visa kelionė bus sėkminga ir jie grįš namo kupini

gražiausių išpūdžių, naujos patirties ir draugų – tik geriausios kloties!

Kad trumpas "Šviesos" staptelėjimas Clevelande galėjo virsti prisimintina švente, esame dėkingi visiems prisidėjusiems ir talkinusiems, parėmusiems. Esame dėkingi visiems atsilankiusiems – pasidalintas džiaugs mas auga ir išlieka ilgiau. Džiaugiamės ir savo narių kiekviena prisidėjusia ranka! Tad ačiū visiems ka.tu!

PARENGIMAI

• LAPKRIČIO 10-11, Balfo Centro valdybos ir direktorių suvažiavimas Lietuvių Namuose Clevelande.

• LAPKRIČIO 11, 11:30 val. Šv. Jurgio parapijos tradicinis Mini-festivalis parapijos salėje.

• LAPKRIČIO 18, 12 val. Clevelando Lietuvių Namuose Ohio Lietuvių Bendruomenės Apygardos suvažiavimas.

V. Bacevičiaus nuotr.

DIRVA

• **ANICETAS SIMUTIS**, Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke, spalio 29 d. dalyvavo su poniu New Yorko miesto mero David Dinkins suruoštam priėmime Konsularinio Korpuso garbei.

New Yorkas skaitomas turįs didžiausią konsulinį korpusą pasaulyje, kuriame 88 konsulatai.

• **MYKOLAS ABA-RIUS**, LŠST pirmininkas, lapkričio 13 d. išvyksta į Lietuvą dalyvauti atsikūrusioje Lietuvos šaulių sąjungos suvažiavime Kaune Lapkričio 22-23 d. Jam esant Lietuvoje, LŠST centro valdybos reikalais rūpinsis vicepirm. Vincas Tamošiūnas, 2327 Casper St. Detroit, Mi. 48209. Tel. (313) 843-6027.

• **DR. STASYS JUŽENAS**, paskutiniosios Lietuvoje kariūnų asperantų laidos j. leitenantas, mirė spalio 19 d. Detroite, sulaukęs 76 m. amžiaus. Nuliūdime liko brolis Vladas, kiti giminės ir draugai.

• **ROMAS PUKŠTYS**, TRANSPAK firmos savininkas vėl važiuoja į Lietuvą gruodžio mėn. pradžioje. Paveda pinigų, tvarko palikimus, perka automobilius. Užsakymus priima iki gruodžio 1 d. TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. 1-312-436-7772 (sk)

BOSTON

MIRĖ ROBERTS BRIEŽE

Spalio 17 d. Firahaven, MA. mirė latvis jūros kapitonas Robers Brieže, kuris 1970 m. lapkričio 23 d. buvo liudininku Simo Kudirkos dramos, kai jis iš Sovietų Sąjungos Litva laivo peršoko į amerikiečių laivą "Vigilant" ir prašė politinio prieglobsčio, bet buvo grąžintas sovietams, vėliau nuteisiusiems jį 10-čia metų kalėjimo. Tą įvykį išskeldamas viešumon, Robert Brieže reikšmingai prisidėjo

prie šio krašto administracijos ir kongreso dėmesio atkreipimo. Kai kongresas tyrinėjo tą klausimą, Roberts Brieže buvo pagrindinis liudininkas. Už tai lietuviai jį aukštai gerbė. Roberts Brieže mirė, tesulaukęs 69 metų. New Bedforde jis turėjo du žvejybos laivus, kurie plaukiojo su Latvijos vėliava. Kaip geras žvejybos žinovas, jis dažnai dalyvaudavo šio krašto delegacijose įvairiose tarptautinėse konferencijose. Roberts Brieže buvo gimęs 1921 m. liepos 22 d. netoli Rygos. Latvijos universitete jis studijavo mechaniką. Antrojo pasaulinio karo pabaigoje jis pasitraukė į Švediją, iš kurios vėliau pasiekė šį kraštą.

• Lapkričio 10 d. 7 val. 30 min. vakaro Maironio parke Shrewsbury, vakaras, kurį rengia Lietuviškosios Skautybės Fondas.

• Lapkričio 17 d. 7 val. vakaro So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėje Tautinės sąjungos Bostono skyriaus veiklos 50 metų sukakties minėjimas ir Dirvos jubilėjaus vėliau vakaras.

SEMINARAS VYRESNIESIEMS

So. Bostono Piliečių Klubas, lapkričio 17 d., 9 val. ryto prasidės Seminaras skirtas Vyresniesiems aptarti svarbius klausimus liečiančius mediciną, valdžios teikiamą pagalbą, teisinius patarimus, kultūrinius ir psichologinius skirtumus etninėje Amerikoje, vyresniųjų gyvenimo būdą, filosofiją ir t.t.

Seminarą organizuoja LB Bostono Apylinkė / Apygarda. Seminarą praves Dr. Vytautas Černius, Danguolė Valentinaitė, Dr. Edvardas Kaminskas, Dr. Marija Šveikauskienė ir kiti. Seminaras tęsis dvi dienas. Po Seminaro pirmadienį, D. Valentinaitė su bendruomenės atstovais lankys valdžios įstaigas kuriose teikia įvairius socialinius patarnavimus. Apylinkių pir

Chicagos "Vaidilutės" teatro kolektyvas su vadovybės nariais. Apačioje iš k.: Sigitas Gudis, Giedrė Girškėnaitė-Gillespie, rež. Juozas Ivanauskas, Aldona Pankienė. Stovi – Edvardas Sulaitis, Vincas Olšauskas, Ona Sulaitienė, Edis Sulaitis, Irena Tiknienė, Bronius Fabijonas, dr. Petras Kisieliūsis.

TEATRO FESTIVALIS JAU ČIA PAT

Sparčiai artėja VIII Š. Amerikos lietuvių teatro festivalis, kuris įvyks lapkričio 15-18 dienomis Chicagos Jaunimo Centre. Jis tęsis keturias dienas (nuo ketvirtadienio iki sekmadienio) ir jame pasirodys 5 grupės iš JAV ir Kanados.

Festivalis bus pradėtas lapkričio 15 d. 7:30 val. vakaro. Chicagos Lietuvių vaidintojų grupės statomu K. Ostrausko veikalui "Šaltkalvis". Sekantį vakarą – bus duodamas kitas chicagiečių – Vaidilutės teatro pastatymas "Amerika pirty". Šie abu pastatymai bus vieninteliai premjeriniai vaidinimai šiame festivalyje.

Šeštadienį bus duoti du

mininkai atsiunčia savo atstovus į seminarą.

PROGRAMA:

Šeštadienis, lapkričio 17 d. nuo 9-4 val.

SEMINARAS I – Registracija 9 val. ryto.

1. Vyresniųjų psichologija ir filosofija, Dr. V. Černius
2. Kultūriniai vyresniųjų skirtumai etninėje Amerikoje, D. Valentinaitė.
3. Vyresniųjų sveikatos priežiūra ir medicinos pagalba, dr. E. Kaminskas.
4. Valdžios teikiamos lengvatos vyresniesiems šiame krašte, D. Valentinaite.
5. Teisiniai patarimai, Dr. Marija Šveikauskienė. Sekmadienis, lapkričio 18 d. nuo 1-3 val.

SEMINARAS II

1. Vyresniųjų lietuvių gyvenimo būdas Amerikoje, D. Valentinaitė.
2. Vyresniųjų psichologija ir filosofija, Dr. V. Černius.
3. Valdžios teikiamos lengvatos ir jų pasinaudojimas, p. D. Valentinaitė
4. Bankinės procedūros.

spektakliai – 2 val. p.p. pasirodys torontiečiai su V. Alan to "Aukštadvariu", o vakare – 7:30 val. hamiltoniečiai su A. Rūko veikalui "Bubulis ir Dundulis". Ir pagaliau – sekmadienį – 2 val. p.p. vaidins tolimiausieji gyvenantieji teatralai – svečiai iš Los Angeles. Jie čia atveža Birutės Pūkelevičiūtės veikalą "Žmonės ir beržai".

Po šio pastatymo – 6 val. vakaro Jaunimo Centro apatinėje salėje bus žymenų įtei-

kimas pasižymėjusiems teatralams, vakarienė, pabendravimas su aktoriais.

Beje, po kiekvieno spektaklio bus kuklios vaisės Jaunimo Centro kavinėje ir susitikimai su vaidintojais.

Chicagos ir kitų tolimesnių ar artimesnių vietovių lietuviai turėtų gausiai šiame festivalyje dalyvauti ir moraliniai paremti savo atlikėjus, kurie, dirbdami sunkiose sąlygose ir be atlyginimo, jau pradeda pavargti. (c.š.)

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Bostono skyrius
rengia
savo veiklos 40-ties metų ir Dirvos deimantinio 75-rių metų

MINĖJIMA

1990 m. lapkričio 17 d. (šeštadienį) 7 val. vakaro
So. Bostono LIETUVIŲ PILIEČIŲ d-jos trečio aukšto salėje,
368 West Broadway, So. Bostone, MA.

Po šiltos vakarienės programoje:
Svečių sveikinimai
Bostono vyrų sekstetas,
vadovaujamas Daivos Matulionytės-de Sa Pereiros

Programai pasibaigus, šokiai, grojant latvių orkestrui.

Stalus užsisakyti:
Juozas Rentelis - 963-3671 Romas Veitas - 698-2162
Birutė Banaitis - 871-1517

Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

Rengėjai

Dėl motinos **SOFIJOS NARBUTIENĖS** mirties liūdinčiai mūsų mielai

ŽIBUTEI

ir jos vyrui **PETRUI** giliausia užuojautą nuoširdžiai reiškia

*Daiva ir Raimondas Panarai,
Severina ir Nardis Juškai.*